

BAĞIMSIZLIK
DEMOKRASI
SOSYALİZM
İÇİN

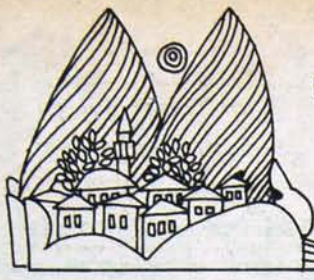
YÜRÜYÜS

HAFTALIK SİYASİ HABER VE YORUM DERGİSİ-SAYI: 107-26 NİSAN 1977 FİYATI: 5 TL

**ENSTİTÜLERDEN
KÖYKENTE:
CHP'İNİN DÜNÜ
VE BUGÜNÜ**

NE

ENSTİTÜLERDEN KÖYKENTE:

YALÇIN KUÇUK

Cumhuriyet Halk Partisi'nin bugünkü repertuarını anlayabilmek için dünkü repertuarına bakmak gerek. Bugününü anlamak için dününü hatırlamak gerek. Dünden bugüne gelmek gerek. Kısa ve belli çizgileriyle. Belli çizgileri ön plana çıkartılabildiği takdirde kısa olmalıdır bence. Üstelik, tüm açıklığı ortaya koyabileceği için de yararlı. İlk hatırlanması gereken şu: 1921 yılı başında Mustafa Suphi ve arkadaşları katlediliyor. Katletmek işçi sınıfı hareketini bastırmak için yetmez. Erz azından güç dengesinin belli düzeyde olduğu zamanlarda yetmez. Başka "işler" de gerekli. 1921 Eylül ayında işçi sınıfı mücadelecilerini de kapsayan bir "af" çıkarılıyor. Bu da yetmez. 1921 Eylül ayının 10'unda 51 sayılı yasa çıkarılıyor. (Düster İkinci Cilt, sayfa 140-141) Bu yasa Ereğli bölgesinde çalışan maden işçilerine bir takım haklar getiriyor. Cumhuriyet döneminin ilk işçi yası.

Söylenecekler var. Bu yasa çıkarılırken Türkiye'de tüm işçi ve emekçiler kapsayan bir iş yasasının çıkarılması öneriliyor. Hükümet, bu gereği kesinlikle reddetmiyor. Ancak "iyi" bir yasa için iyi hazırlanmak gereği üzerinde duruluyor. "İyi" hazırlık 1924 yılında tamamlanıyor. "Umumi İş Kanunu" tasarısı 1924 yılında Büyük Millet Meclisi'ne sunuluyor. Tasarıda grev hakkı var. İşçilerin örgütlenme hakkı da var. Fakat bu tasarı hiç bir zaman yasalaşmıyor. İki yıl, 1926 yılına kadar Meclis'in komisyonlarında dolaylı olarak duruyor. Sonra hükümet tarafından Büyük Millet Meclisi'nden geri alınıyor.

Bu yasa işçi ve emekçileri "avutmak" için iki yıl Meclis'in komisyonlarında dolaştırılıyor. Bu dolaştırma zamanında da, 1925 yılında, başka bir yasa Meclis'ten çıkıyor. Bu, Takkir-i Sükun yasası. Bu yasanın amacıyla ilgili olarak polis kayıtlarına dayanarak yazılan bir kitapta şunlar söyleniyor: "Gerçi bu tarihten sonraki hükümetler bu kanunun sinesine sığınarak muhalifleri de susturabilmek imkanına başvurabilmişlerse de, bu kanunun maksat ve gayesi, işçilerin teşkilatlanmalarını, sendika, grev gibi hareketlerini önlemektir. İşte bu tarihten itibaren iki, yurdumuzdaki komünizm hareketinin ahenlik vasfı değişiyor, gizlilik oluyordu." (I. Darendeliolu, Türkiye'de Komünist Hareketleri, Birinci Cilt, İstanbul 1962, s. 43) Halk Partisi, grevli, örgütlenme hakkı bir tasarıyı meclis komisyonlarında dolaştırırken, bu tasarinin avutucu etkisinden yararlanırken, tüm bu hakların kökünü kazıyan bir yasa Meclis'ten geçiriyor. Avutma ve darbe politikası birlikte gidiyor.

İşçi sınıfı mücadelesi sürekli bir mücadele. Avutma ve darbe ile sonuç almak her zaman mümkün olmaz. Bunların dağıtıcı ve yıldırcı etkisi olacak. Bu etki, hareketin büyümesini zorlaştıracak. Ama hareketi içinden de etkisizleştirmek gerekli. Avutma ve darbe politikası çok bunun için gerekli. Gerekli olan bir sonuç alınıyor: 1927 yılında menşevikler ortaya çıkıyor ve işçi sınıfı hareketinden kopuyorlar. Avutma ve darbe politikası ile burjuvazinin "ilericiliğine" iman getiriyorlar. İşçi sınıfı ve emekçileri olmasa bile aydınlar, burjuvazinin peşine takma işlevini üstleniyorlar. Bir yandan Kemalist devriminin "özgünlüğü" edebiyatı ile diğer yandan Türkiye'de sermaye ile emek arasında sınıf çelişkilerinin olmadığı gevezelikleri ile peşlerinden sürükledikleri aydınlarla işçi ve emekçiler etrafında bir çember kurmaya çalışıyorlar. Bin dokuz yüz otuzların başında ortaya çıkan bu mahkum işlevi, bugün de sürdürmek isteyenler var. Hem de az değil. Bugün demokratik mücadelenin "menşevikleri" ile has menşevikler, birleşip bu işi yürütüyor. Bugün nasıl demokrasi mücadelesi ile sosyalizm mücadelesi arasında diyalektik bir bütünlük varsa, tüm menşevikler arasında da bir birlik ve bütünlük var. Bunların görev ve işlevleri hiç değişmiyor. Mümkün olduğunca ilerici burjuvazinin ya da bir burjuva partisinin peşine takma işlevi hiç değişmiyor.

1927 yılının menşevikleri 1932 yılının Kadro Hareketini oluşturuyor. Arada 1930 yılı ve Serbest Fırka denemesi var. Yeni araştırmaların ışığında üzerinde çok durulması gereken bir deneme. Serbest Fırka, zamanında "ana muhalefet" oluyor. Mitinglerine duyulan ilgi, zamanına göre bugünün "ana muhalefet" partisinin mitinglerine duyulan ilgiden daha "görmekli". Manisa'da da böyle bir toplantı yapıldı. Bu toplantıyı, Serbest Fırka'nın kurucularından birisi, "Manisa'da büyük bir kalabalık toplanmıştı" diye belirttiikten sonra şöyle anlatıyor: "Fethi Beyden sonra simdi isminin unuttuğum, fakat gazeteci olduğumu hatırladığım birisi halk arasından fırlayarak bir nutuk vermeye başladı. Bu nutuk asla hoşuma gitmedi; yer yer sosyalist ve komünist kokuları veriyordu. Fakat söz sahibi neden ise açık birfikir izhar etmekte çekiniyordu." (Ahmet Ağaoğlu, Serbest Fırka Hatıraları, İstanbul 1969, s. 43)

Serbest Fırka'nın toplantıları, yapılan konuşmalar ve vadedile ilgili başka bilgiler de var. Ağaoğlu Ahmet'in rahatsızlığına bir öçüde doğruluyor.

Ağaoğlu Ahmet'in kayıtlara geçirdiği rahatsızlık aslında burjuvazinin rahatsızlığı. Fakat çaresiz. Hem burjuvazinin burjuva muhalefeti örgütlemek, hem de bu muhalefeti örgütlemek için yapılan toplantı ve konuşmalarda işçi ve emekçilere tutarsız ve gerçekleştirilemeyecek ödün edebiyatı yapmamak mümkün değil. Komintern'in Onbirinci toplantısında Türkiye temsilcisinin yaptığı konuşmada şunlar var: "Burjuva muhalefet partisi ne yapacağını bilemiyor, kütlelerin isteklerine öden vermek zorunda bile kalıyor ve devrimcilerin, köylük ve işçi nüfusun bazı sloganları ile uyuşturulmasını vermeye de çalışıyor." (Komünist Enternasyonal'in Onbirinci Yürütme Komitesi Toplantısı, steno ile tutulmuş rapor, Moskova 1932, s. 527, rusça)

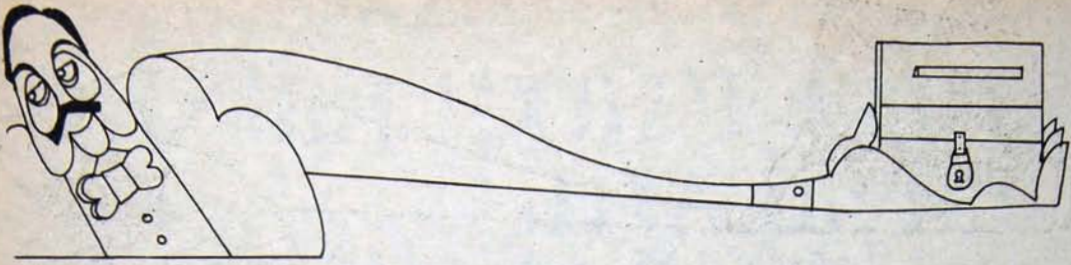
Şimdiki "ana muhalefet" liderinin geçen haftaki bir mitingte, Adalet Partilerine dönerek "eğer CHP'de komünistler varsa, bana isim bildirin. Adliye bir iş bırakmam, yakalarından tutar teker teker atarım" sözünü, bu tarihi birikim içinde hatırdan tutmak gerek. Buhar sınıf çelişkileri daha da keskinleştiği için "ana muhalefet" bir yandan daha çok ilerçilerin istekleri ile uyuşturulmasını vermek zorunda. Ancak bu madalyonun bir yanı. Diğer yandan da burjuvazinin tüm rahatsızlıklarını kökünden teskin etmek zorunda. İşin zoruğu da burada.

Serbest Fırka çabuk kapatıldı. Fakat burjuvazinin işi bitmedi. 1936 yılına kadar, burjuvazi işini, iki ana çizgi üzerinde sürdürüyor. Birisi, Kadro Hareketi ile. Üzerinde çok duruldu. Diğeri ise sendikal hareket üzerinde. Bazı temel kaynaklara dayanarak buradaki gelişmeyi özetlemek gerek. Özetlemeye yine Serbest Fırka ile başlamak yararlı: "1930 Eylülünde İzmir'deki olaylar, işçi kütlelerinin hoşnutsuzluğunun ne kadar geniş olduğunu açık bir biçimde gösterdi. Yeni kurulan burjuva partisinin lideri Fethi'nin İzmir'e gelişini proletarya grevlerle karşıladı... İşçi hareketi ancak askerlerin ve jandarmanın yardımıyla önlenildi." Ancak burjuvazi, işçi hareketinin yalnız baskı yöntemleriyle durduramayacağını anlamakta gecikmedi. Derhal sosyal demogoji yöntemleri uygulamaya konuldu. 1931 seçimleri için, Millet Meclisi aday listeleri arasında, CHP yönetiminin kararıyla, bazı işçilerin katılması kararlaştırıldı."

Bununla da yetinmedi. İlerici sendikaların yönetimine de el attı: "İşçilerin karşı çıkılmalarına karşın, işçi örgütlerinin yönetim kadrolarına, işçi sınıfı ile ortak hiç bir yanı olmayan avukat, mühendis gibi kimseleri atamaya başladı." Bununla da kalmadı: "1932 yılında CHP, Türkiye'de 'san' sendika örgütleyiciliğiyle tanınan Topaç Ali'nin yardımıyla bütün işçileri birliğini örgütledi." İş burada da kalmadı. "Hükümet Sendikaları" kurma işine hız verildi. İlerici sendikalar "resmi" sendika haline dönüştürüldü: "Resmi 'işçi sendikası' yöneticileri, sendika içindeki CHP ve Hükümet politikasının yürütücüleri, genellikle polis ajanlarıydı ve hep işçi sınıfının temel çıkarları ile siyasal hakları uğrunda mücadeleyi engellemeye çalışıyorlardı." (R. Korniyenko, Türkiye'de İşçi Sınıfı Hareketleri 1918-1963, Moskova 1965, s. 80-82, rusça)

Bu kaynaklara bakıp ve bugünkü gelişmelerle paralelliği saptayıp, söylenenlerin uydurma olmasına "abartma" olduğunu düşünebilecekler olabilir. Bunun için bir başka kaynağa daha başvurmak gerekli. Zamanın hükümeti, zamanın en ünlü Amerikan profesör ve uzmanlarından kurulu bir heyeti çağırıyor. Türkiye'ye inceletp ayrıtılı bir rapor hazırlıyor. İki cilt halinde ve zamanında Türkiye'ye çeviren bu incelemede, yapılanlar, şu cümlelerle anlatılıyor: "Türkiye'de, Halk Fırkasının tesbit etmiş olduğu prensip ile gerek patron ve gerek amelenin, her ikisinin de, milli refahın temini uğrunda hükümetin liderliğini kabul ettilerine dair izhar eyledikleri arzu hesabıyla, patronlar teşkilatı aleyhine cephe alan işçi birliklerinin mevcut olduğu memleketlerde müşahade edilen ve ısrafı mucip olan mücadele ruhunun bertaraf edilmesini mümkün kılabilecek bir nevi patron-amele münasebet ve irtibatını meydana getirmesi mümkündür. Bazı mıntıklarda hükümetin rehberliği altında meydana gelen işçi teşekkülleri, yine o rehberliğin altında sair hususatta faydalı olabilir. Başka memleketlerin tipik amele birlikleri, Türkiye'de cari âdat ve şeraitten farklı olan âdat ve şeraitten doğmuştur." (W. D. Dines ve arkadaşları, Türkiye'nin İktisadi Bakımdan Umumi Bir Tetkiki 1933-1934, İstanbul 1934, İkinci Cilt, s. 268)

Durum açık. Yapılanlar da açık. İşçi sınıfının siyasal mücadelesini ertelenenler, işçi sendikalarını Halk Partisi'nin yan örgütleri haline getirenler, bunlara alet olanlar, 1936 yılında bu açıklıkla net bir biçimde karşı karşıya geliyorlar. CHP, iş yasasını çıkarıyor. CHP, daha önce bir çok iş yasası tasarıları hazırlamış durumda. Bu son tasarinin bir özelliği var. Daha önceki tasarıların

CHP'NİN DÜNÜ VE BUGÜNÜ

hepsinde grev ve sendika hakkı varken, bu son tasarıda yer almıyor. Bu son tasarıda, grev ve sendika hakkı yasaklanıyor. Türlü yollarla sendikaları kendisine bağlamış olan CHP, artık işçi haklarını resmen de ortadan kaldırmayı amaçlayan bir tasarı hazırlamaya cüret edebiliyor. Cüret etmekten de öte, diğerlerinin hepsi tasarı halinde kalırken bu sonucunu kanun oluyor. Yürürlüğe giriyor. Sendikaları, CHP aracılığıyla burjuvazinin peşine takma girişimi, doğal boyutlarına ulaşıyor. Artık burjuvazi için işçi kesiminde, kentlerde yapabilecekleri yapılmış durumda. Şimdi sıra başka yere geliyor.

Zamanın nereye geldiğini, zamanında üniversitelerde ders kitabı olarak okutulan bir kaynağa bakarak anlamak mümkün. Aynı şekilde: "Sanayi proletaryası, müfrit siyasi cereyanlara, (kâh komünizme, kâh Hitlerciliğe!) kapıya mütamayıl olduğu halde, çiftçi kendi vaziyeti icabı olarak muhafazakar ve ananepereştir. Bir mütefekkirin dediği gibi çiftçi cemiyetin istikrar amili, sanayi ameleisi ise hareket ve tahavül amilidir. Bittabi bu, ziraatin fazla istismar edilmediği müddetçe caridir. Orta çağdaki çiftçi isyanlarının gösterdiği veçhile, çiftçi -esasında pek büyük olan- tahammüllünü aşacak surette ezildiği vakit, bir istikrar amili halinden çıkıp bir tahrip amili mahiyetini alabilir. Normal zamanlarda zırrı an'anepere ve muhafazakar olduğu gibi emeğini ve sayını öökümü olduğu toprağına bütün benliği ile merbut ve toprağının mukadderatı, vatanın mukadderatı ile tevayim bulduğu için fikri bir milliyetçidir. Diğer taraftan an'anesiz ve köksüz sanayi proletaryası vatan ve milletin mukadderatına o derece bağılı değildir." (Ömer Celal Sarç: Ziraat ve Sanayi Siyaseti, İstanbul 1934, s. 16) Üniversite ve yüksek okullarda ders kitabı olarak okutulan bu kaynak artık zamanın köylülük kesimine geldiğini belgeliyor.

İşçi kesiminde bütün "operasyonların" bitirildiği sonucuna ulaşılmışa sıra tarım kesimine geliyor. Tarım kesiminde büyük toprak sahipliğine dayalı mülkiyet ilişkilerini değiştirmek söz konusu değil. Burjuvazinin sınıfsal ittifakları, böyle bir olasılığı kesinlikle ortadan kaldırıyor. Burjuvazi, büyük toprak sahipliğini koruyarak tarım kesiminde sınıf çelişkilerini yozlaştırma ya da "çiftçi cemiyetin istikrar amili" politikasını gerçekleştirme durumunda. Büyük toprak sahipliğine dokunulmanın söz konusu olmadığı bir ortamda "istikrar amili" çiftçi, küçük işletmelere dayandırılacak. Tarımda mülkiyet ilişkisi ve teknoloji değiştirilmeden küçük işletmeler yaratılacak. Bugün bu özem köylerde somutlaşmış. Dün ise köy enstitülerinde somutlaştı.

Paralelliği kurmak için söylenecekler çok. Bunlardan İki Tonguç, köy enstitülerinin kurulmasına yol açan görüşleri özetlerken şunları yazıyor: "Başka bir görüşe göre köy ve köylü meselesi bir zirai istihsal, bir nüfus ve bir mektep meselesi telakki edilmiştir. Bu kanaati taşıyanlara göre uzun süren savaşlar, bakımsızlık köy nüfusunu kırmış, bitirmiştir. Bu yüzden de, köyde istihsal azalmıştır. Bakımsız ve sermayesiz köylü, toprağın, bilimsizliğin, kapitalin esiri olmuştur. Onu zımdır. Bunun için de bankaların ve ufak tefek ziraat sanayiini kurmanın çarelerini aramak gerekir. Mektebiyle, zanaatçılarıyla, münavevri ve işçisiyle yani bütün iş bölümü ve birliği ile (Büyük köy)ü kurmak lazımdır." (İ. Hakkı Tonguç, Eğitim Yolu İle Canlandırılacak Köy, İstanbul 1947, İkinci Basılış, s. 32) Köy Enstitülerinin kurulmasına emeği geçmiş bir başkası ise, çok sonraları, şunları yazıyor: "Oysa, Köy Enstitüleri kapatılmayıp, ilk hızla çalışmaları sürdürülsüydi, düzenlenen 10 yıllık İlk Öğretim Planıyla en geç 1957-1958'de bütün köyler, birer küçük işletme niteliği taşıyan okula, yeter sayıda öğretmene kavuşmuş" olurdu. (Şeyket Gedikoğlu, Köy Enstitüleri Özel Sayısı, Yeni Toplum Dergisi, Nisan 1976, s. 133)

Köy Enstitüleri kuruluş yasasının birinci maddesi ise amacı şöyle belirtiyor: "Köy öğretmeni ve köye yaranan diğer meslek erbabını yetiştirmek üzere ziraat işlerine elverişli arazi bulunan yerlerde Maarif Vekilliğince Köy Enstitüleri açılır." Kuruluş amacı da "köyde yaranan diğer meslek erbabını" yetiştirmeyi açıklıkla belirtiyor. Aslında bu açıklık, bir açıklama ya da gerektiriyor. Kuruluş yasası, 1940 yılında çıkarıldı. Fakat Köy Enstitülerinin temeli ve uygulama, köy eğitim kursları ve köy öğretmen okulları ile daha önce ortaya çıktı: 1936 yılında ortaya çıktı. Kuruluş yasası, bir yandan, bu uygulamayı yasalastırdı. Diğer yandan da enstitüler etrafında küçük işletmeciliği ön plana çıkardı. Ders programları da buna göre geliştirildi. Geliştirilen ders programlarında, erkekler için, sıcak ve soğuk demircilik, nalbantlık, motorculuk, dülgerlik, marangozculuk, duvarcılık, ya

ve dokuma, ziraat sanatları yer alıyor. (T.C. Maarif Vekilliği, Köy Enstitüleri

Öğretim Programı, Ankara 1943, s. 8-9) Yüz doksan bir sayfalık "öğretim programı" kitabında devrimler tarihi ve Ekim Devrimi özellikle yer almıyor.

Köy Enstitüleri ile köykenler arasında paralellik çok. Çıkış zamanları ya da birlikte çıktığı girişimler bakımından paralellik görülüyor. Halk Partisi, her iki durumda da, ilerici sendikal hareketi burjuvazinin peşine takma operasyonlarını hızlandırdığı bir zamanda köy enstitüleri ve köykenleri ön plana getiriyor. Sendika ağaları ile bağlarını güçlendirdikten sonra "köye" el atıyor. Halk Partisi'nin milletvekili seçimine merkez yoklaması yapacağı ilerin hepsini "Doğu" ile sınırlı tutması paralelliği daha da güçlendiriyor. CHP, seçim kazanma şansını, Doğu'da AP ve MSP'den transfer ettiği kört kökenli şeyh ve ağalara dayandırmak istiyor. Şimdiye kadar AP ve MSP'ye oy veren bu şeyh ve ağaların "transfer" işlemlerinin tamamlandığı biliniyor. Doğu'daki CHP örgütünün bu transfer işlemlerini alt-ist etmesini önlemek için merkez yoklamasına gidiliyor. Halk Partisi, kört kökenli yeni şeyh ve ağaları transfer ederken köy emekçilerini de köyken projeleri ile avutmaya planlıyor.

Paralellik çizgileri arttırabilir. Ancak ayrıntı noktalarına işaret etmemek büyük bir eksiklik olur. Ayrıntı noktalarını belirtirken de Tonguç ile başlamak gerek. Şöyle diyor: "Köy enstitüleri hakkında verilecek bütün hükümlerde onların kuruluş devirlerini hesaba katmak vicdanlıca bir hareket olurdu." (İ. Hakkı Tonguç, Eğitim Yolu İle Canlandırılacak Köy, s. 499) Demokrat köylü hareketinin bir siyasal parti haline gelebildiği Bulgaristan'da orta halli bir çiftçi ailesinin en büyük çocuğu olarak dünyaya gelen Tonguç, mücadelecisi bir kişiliğe sahip. Verilecek hükümlerde kuruluş zamanının hesaba katılması istiyor. Köylülük kesiminde sınıf çelişkilerinden habersiz görünüyor. Bunda, köylülüğün bakış açısına sahip olmasının yanında, "kuruluş devirlerinde" bu çelişkiyi hesaba katmanın pratik bir sonucu olmayacağı görülmüş olması da mümkün. Bu yaniyla "aşırı gerçekçi". Ancak "eğitim yoluyla canlandırılacak köy" düşleyebildiğine göre de aşırı ölçüde hayalci.

Ayrıntı noktaları bununla sınırlı değil. Köy Enstitülerine zamanın burjuvazisi köylülük kesiminde istikrar sağlayacak bir kurul olarak baksa da, köy enstitülerini köyde üretim ilişkilerini değiştirecek kurumlar olarak gören hayalperestler olsa da, köy enstitüleri birer eğitim kurumu. Eğitim kurumları olarak da ilerici yapıya sahip. Yaparık öğrenmeye dayanıyor. Öğretmen-öğrenci bütünleşmesini gerçekleştiriyor. İşçi ya da ustaları öğretmen olarak kullanıyor. Küçük toprak sahibi köylü çocuklarını topluyor. Sınıf çelişkilerini reddeden hümanist ve halkçı bir okuma ve tartışma düzenini sürdürüyor. Ve son derece demokrat, "halkçı" ve mücadelecisi bir aydın tırünü yaratıyor.

Yaratdığı mücadelecisi, halkçı ve demokrat aydınlar, Köy Enstitülerinin açanlar tarafından kapatılmasında en önemli etken oluyor. İkinci Savaş'tan sonra burjuvazi, bir yandan toprak sahipliği ile, diğer yandan da sosyalizmle ittifaklarını güçlendirmeye başlıyor. Hızlı adımlar atıyor. Burjuvazinin toprak sahipliği ve emperyalizm ile güçlendirildiği ittifaklar, bu kez Demokrat Parti'nin ortaya çıkışı ve görkemli mitingleriyle bir demokrasi görünümü yaratmakla birlikte, bir bütün olarak burjuvazi tüm ilerici ve demokrat kuruluşlara karşı hücumu geçiyor. Köy Enstitüleri, Demokrat Parti hükümet olmadan önce, Halk Partisi'nin eliyle fiilen kapatılıyor.

Köykenlerin ise kapatılma tehlikesi yok. Çünkü Köy Enstitüleri kadar bile uygulama şansına sahip değil. Tümün hayalci bir edebiyat olarak kalmaya mahkum. Ancak bir hayalci edebiyat olarak kalması, köykenlerin birer geri işlevi sahip olmadığı anlamına gelmiyor. Ekonomik olarak gerici bir işlevi sahip: Kır kesiminde artık bugün ilkelleşen bir teknolojiyi ön plana çıkarıyor. Küçük işletmelerin sorunlarına bir çözüm getirmeden mevcutlarını arttırmayı amaçlıyor. Türkiye'nin bütününe ve özellikle kır kesiminde sınıf çelişkilerinin varlığını unutturmayı amaçlıyor. Bütün bunların ötesinde bir edebiyat olarak Halk Partisi'nin işçi sınıfı içinde yüklendiği, tarihe mahkum işlevini tamamlıyor.

Halk Partisi'nin dünü, bugününe ışık tutuyor. Yaptıkları, yapabileceklerinin işareti oluyor. Yapmadıkları, yapamayacaklarını gösteriyor. Burjuvazi repertuarını tekrarlıyor. Eski oyunlar, yeni kışiler ve giysileri tekrar sahneye çıkarılıyor. Bu oyunların tekrarlansını güçleştirecek bir tek yol var: Sosyalizm bayrağını meclise dikmek. Sosyalizm bayrağını meclise dikmek, bilimsel sosyalist mücadelenin gelişme perspektifi değil önemli bir adım olacak. Bu, başlı başına bir amaç. Ancak bu amacın gerçekleştirilmesinde, sosyalizmin, betonik bayrağının meclise dikilmesi, Halk Partisi'nin hareket alanını da daraltacak.

BURJUVA PARTİLERİNİN SEÇİM SİLAHI: ANTI-KOMÜNİZM

"Partiler nakkında hüküm verir, seçme yaparken, söylenen sözlerle değil yapılan işlere bakmak gerekir. İşçi sınıfımız, emekçi halkımız, özellikle dikkatli ve uyanık olmak durumundadır. Unutulmamalı ki, Türkiye İşçi Partisinden gayri diğer partiler ösünde birbirinden pek farklı değildir. Hepsi bu sömürücü kapitalist düzenin partileridir."

Türkiye İşçi Partisi Genel Başkanı Behice Boran, Mobilya Komisyonu raporunun görüşülebilmesi için gerekli meclis çoğunluğunun sağlanmaması üzerine eleştirilerini, bu sözlerle sonuçlandırdı.

UMUDUMUZUN UMUDU: DEMİREL

Geçtiğimiz hafta, mobilya olayı ile ilgili olarak toplanması gereken meclis, çoğunluğun sağlanmaması nedeniyle toplanmıyor, böylece bazı hesapların "mahkeme-i kübra"ya ertelenmesinde bir adım daha atılıyordu.

Soyguncular mahkemi-i kübraya doğru yola çıkarken, ardlarından el sallayanlar arasında CHP de bulunuyordu. TTP Genel Başkanı Boran'ın da belirttiği gibi, mecliste gerekli çoğunluğun sağlanabilmesi için 17 parlamenter gerekiyor. CHP'nin tam kadrosu ile meclise katılması, bu çoğunluğun sağlanması için yeterli ve artıyordu.

O halde murad edilen neydi? Ortadaki sorun, murad değil umut sorunuydu. İktidar umudunu Demirel'i bir hükümetle seçimlere gidilmesine bağlayan CHP, gün başına öldürülenlerin sayısıyla yaptığı aritmetik varyasyonlardan sonra erken seçim için AP'ye el uzatmış, şimdi de Demirel başkanlığına gidilecek bir hükümet politik geçişi bağlamıştı.

Bu durumda, bir zamanların makbul temas "mobilya" şimdi, CHP için meclis oturumlarına tam kadro katılmayı gerektirecek kadar "küçük bir detay" oluyordu.

"BANA BUNLARI MI GETİRDİNİZ?"

Geçtiğimiz haftaki siyasal gelişmelerin odaklaştığı noktalardan biri de veto meselesiydi...

Baştan aşağı bozuk akortla "bir kuyrukçuluk temas üzerine varyasyonlar" icra eden bir gazete, "CHP'de Veto Söylentileri Asılsız Çıktı" manşetini sol kenarda dört sütuna yayarken, aynı gün CHP'de 90 küsur aday adayının veto edildiği kulak ve kafaların paslanmamış herkes tarafından öğreniliyordu.

Vetolarla ilgili olarak başkent kulislerinde dolanan çeşitli söylentiler arasında en ilginçi Ecevit ile ilgiliydi.

Bu söylentiye göre, Ecevit önüne uzatılan kara listedeki isimlere göz attıktan sonra yakınlara şu sözlemiştir: "Bunlar önemli değil, cesaretiniz varsa, bana muhalefetin liderlerini getirseydiniz..." Ecevit'in yakın mesai arkadaşlarına uyguladığı bu cesaret testinden sonra, CHP sözcüleri veto edenlerin sayısını ve veto gereklerini açıklıyor, ancak veto edenlerin isimlerini açıklamamışlar söz konusu olmadıkları söylüyorlardı.

VETOLARI VETO EDENLER

CHP'nin aday adayları kıyım makinası işletildikten sonra, tepkiler de yükselmeye başladı.

Uğur Mumcu, Cumhuriyet'teki köşesinde, yıllar yılı partide çalışıp hiç bir ters tutumunu görülmeyen kişilerde seçimlere çeyrek kala "milletvekilliği ile bağdaşmayacak tutumlara rastlanmasını ilginç karşıyor, bunun demokrasi ile

Şimdi bu ağaların CHP listelerinden gösterilmeleri söz konusu idi. Türkiye'ye demokrasiyi getirmek için büyük fedakarlıklara katılan CHP, bu fedakarlıklara bir yenisini daha ekliyor, "demokrasi için AP ile bile işbirliği yapabileceği-

ni" açıkladıktan sonra, seçimleri kazanmak için, "yani demokrasi için" ağalara da kucaak açabileceğini gösteriyordu. Başkent kulislerinde dolanan söylen-tilere göre, "demokrasi için" yaşanan bu oy hazinelerinin arasında, daha önce

CHP'de 92 aday adayını genel merkezce veto edildi.

CHP'DE VETO SÖYLENTİLERİ
ASILSIZ ÇIKTI

edilen aday
in hemen

bağdaşmadığını açık açık söylüyor. Veto edilenlerden Mehmet Sönmez de, parti içinde "demokrat taban"la bütünleşerek mücadeleyi sürdüreceğini açıklıyordu.

CHP Hatay Milletvekili Mehmet Sönmez'in veto edilginin ardında başka parmaklar ve isimler de bulunuyordu...

Mehmet Sönmez, samimi bir demokrat olmanın yanı sıra büyük bir kusura sahipti. Aynı zamanda CHP Genel Yönetim Kurulu üyesi olan ve Genel Merkezde yakınlığı ile bilinen Samandağ'lı Malik Yılmaz'ın seçim bölgesi rakibi idi.

Mehmet Sönmez'in veto edilginde, Sönmez'in niteliğinin yanısıra, Yılmaz'ın suflülüğünün de bulunduğu söyleniyordu. Her çeşit suflülüğün karşısında duyarlı kulaklarında büyük titreşimler doğan CHP Genel Merkez ekibi, artık dayanamaması, Sönmez'i kıyım makinasının içine atırmıştı.

DOĞUDA AĞA ARANIYOR

Geçtiğimiz hafta içinde gazetelere de yayınlanan bir başka haber de CHP'nin Doğu Anadolu'daki beş ilde merkez yoklaması yapacağına ilişkin idi.

Aynı haberin yine gazetelere yayınlanarak gerekçesi de şöyleydi: Bu illerde milletvekili sayısından daha az aday adayları baş vurmuştu, onun için merkez yoklaması yapılacaktı.

Aslında kazanıyaşının pek de öyle olmadığı biliniyordu...

CHP'nin söz konusu illerde merkez yoklamasına zirişmesinin asıl nedeni, CHP'nin bir süredir bölgede sürdürdüğü "sosyolojik" araştırmalara dayanıyordu.

CHP kurmayları, bu sosyolojik araştırmaya sonucunda, büyük sonuçlara varmışlar, daha önce aşiret ilişkileriyle seçmenleri AP ve MSP lehine sandık başına sürükleyen ağaları birer birer tesbit etmişlerdi.

CHP ODTÜ SORUNUNU ÇÖZEBİLİR Mİ?..

HASAN TAN, ORTA DOĞU TEKNİK ÜNİVERSİTESİ'NİN BAŞINA GELEN VE HASAN TAN'DAN SONRA EN GERİCİ REKTÖR OLAN TARIK SOMER'İ UNUTTURDU. BİRÇOK İLERİCİ ÖĞRETİM ÜYESİNİN İŞİNE SON VEREN SOMER, CHP-MSP KOALİSYONU ZAMANINDA MÜTEVELLİ HEYETİ TARAFINDAN REKTÖR SEÇİLDİ VE MUSTAFA ÜSTÜNDAĞ TARAFINDAN REKTÖRLÜĞE ATANDI.

ODTÜ, mütevellî heyetler tarafından yönetiliyor. Mütevellî heyetleri Bakanlar Kurulu atıyor. Mütevellî heyet rektörü seçiyor. Rektör, Milli Eğitim Bakanlığının imzasını taşıyan kararname ile atanıyor. Böyle atanan rektörler arasında iki tanesi pek inilü. Birisi şimdiki rektör, Hasan Tan. Diğeri de CHP-MSP koalisyonu zamanında rektör olan Tarık Somer. Tarık Somer, birçok öğretim üyesinin işine son verdi. İşçiler ve öğrenciler üzerinde jandarma baskını yoğunlaştırdı.

Şimdiki CHP Genel Sekreter Yardımcısı Mustafa Üstündağ, Milli Eğitim Bakanı olunca, ODTÜ'den daha önce atılmış olan öğretim üyeleri de dahil ODTÜ'nün tüm ilerici öğretim üyeleri, bir çözüm bulması için Üstündağ'a başvurdu. ODTÜ'nün demokratikleştirilmesi için girişimlerde bulunmasını istediler. Mütevellî heyetinin değiştirilmesini önerdiler. Üstündağ, 12 Mart döneminde atanan mütevellî heyetinin "zamanı dolmadığı için" değiştirmeyeceğini ileri sürdü. Bunun üzerine Üstündağ'a, 12 Mart mütevellî heyetinde yer alanların bazılarının "devlet aygıtı" kullanılarak istifaya zorlanması önerildi. Üstündağ, bu öneriyi "demokratik" bulmadı. Üstündağ'a Bakanlığa bu kadar bağlı bir kuruluş üzerinde diğer yetkilerini kullanması önerildi. Buna verdiği cevap aynen şöyle oldu: "Ben ilk önce ne isterlerse yapacağım, sonra da onlar benim istediklerimi yapacak."

Üstündağ, 12 Mart mütevellî heyetinin her istediğini yaptı. Kendi imzası ile Tarık Somer'i rektör yaptı. Üstündağ'a göre, ODTÜ "özerk" bir üniversite idi. Üstündağ'ın bu görüşünü değiştirdiğini gösteren hiç bir işaret de yok.

Mustafa Üstündağ, burada yazılanlarla ilgili her türlü açıklama yapabilir. Açıklama yaparsa, yeni bilgilerle birlikte yayınlanır.

Ağrı'da MHP'ye önemli sayıda oy getirilen bir ünlu ağa da vardı.

Ancak CHP Genel Merkez çevrelerinde bütün bunlara henüz kesinleşmiş gözüyle bakılmıyor. Çünkü daha önce CHP'nin büyük bombası olarak Van'da fitili yakılan CGP'li Muhihtin Görentaş'ın anı bir kararla MSP'ye giriş CHP'li transfer uzmanlarının belleklerine kazınmış durumda.

ANTİKÖMÜNİZM EDEBİYATI

Vetolar konusu, akılları ve mideleri isyan ettirirken, CHP lideri, YURUYUŞ'un diğer sayılarında da değinildiği gibi antikomünizm silahını bilerek kullanmaya devam ediyordu.

"Enerji alarak Rusya ve Bulgaristan'a bağımlı oluyordu."

"CHP Bulgaristan Türkleri için elinden geleni yapmıştı, yapacaktı..."

"CHP içinde komünist varsa Ecevit kulağından tutup atacaktı..."

Antikomünizm batağındaki bu kulaç denemeleri vetolarla birleştiğinde, sermaye çevrelerinde doğrusu yeterli ve tatmin edici bir güvence verilmiş oluyordu.

Antikomünizm edebiyatının cephe ortakları ile birlikte CHP tarafından verilen ilkokul kompozisyonu düzeyindeki bu bir örnekleri karşısına, Türkiye İşçi Partisi Genel Sekreteri Nihat Sargın geçtiği hafta basına ve TRT'ye verdiği demeçte şöyle diyordu:

"Bu antikomünizm edebiyatının isle aslında, kapitalist sömürüyü gözlerden gizlemek, işçi ve emekçi sınıfların örgütlü bir güç olarak burjuvazinin karşısına dikilip emekçilerin hakkını alma mücadelesini elden geldiğince baskı altında tutmak; düşün, fikir, yazın hayatını albidilince engellemek, daraltmaktan başka bir anlam gelmediğini artık bilmeyen kalmadı."

BİZ ŞART KOŞMADIK!

Bütün bu furya içinde, gazetelerde dikkatlerden kaçmayan bir başka nokta daha vardı.

DİSK Genel Başkan Vekillerinden Mehmet Kılıç, İzmir'de CHP için adaylığı koyduğu sırada, destek için kimilerine yanaşmış, ancak baş vurduğu CHP'lilerden biri, Kılıç'ın burnuna dayayarak kendisine destek olamayacağını lişni münasıple anlatmıştı.

Ancak, Kılıç'ın kader ve çıkar arkadaşları, yaptıkları bir açıklamada kadim dostlarını savunuyor, bu arada bir başka baklayı da ağızlarından çıkarıyorlardı.

"DİSK, Türk-İş gibi hiç bir şart ileri sürmeden, kontenjan istemeden tüm gücüyle CHP'yi destekleme kararı almıştır. Bu karar alamaz ve bu kararın alın-

masını sindiremeyenler ...nisi olarak DİSK adaylarını yermekte ve seçimlerde DİSK-CHP işbirliğini baltalamaya çalışmaktadırlar."

Böylece DİSK üst yönetiminin, "hiç bir şart ileri sürmeden" CHP'yi desteklediği bir kez daha ve açıkça ortaya konuyor, üstelik de bu büyük bir marifet olarak CHP'ye daha çok yararlanmak için kullanılıyor.

Ecevit, iktidar olacağına kendisi de inanmıyor

CHP, 6 HAZİRAN'DA İKTİDAR OLACAGINI TEKRARLIYOR. AYNI ZAMANDA HAVA KUVVETLERİ'NİN EN KIDEMLİ SUBAYI OLMASINA RAĞMEN MC HÜKÜMETİ TARAFINDAN KOMUTAN YAPILMAYAN İRFAN ÖZAYDINLI'YI KONTENJANDAN ADAY YAPIYOR. CHP, GERÇEK İKTİDAR OLACAGINA İNANSA, İRFAN ÖZAYDINLI'YI ADAY DEĞİL KOMUTAN YAPMAYI PLANLAR

Başta Ecevit olmak üzere tüm CHP sözcüleri, 6 Haziran'da iktidar olacaklarını iddia ediyorlar. Aynı zamanda da Hava Kuvvetleri'nin en kıdemli orgenerali iken MC hükümeti tarafından komutan yapılmayıp, önce yerine bir korgeneral sonra da daha kıdemsiz bir orgenerale tercih edilen İrfan Özaydınli'yı kontenjan aday yapıyor. Halk Partisi'nin Özaydınli'yi kontenjandan aday yapması kendi bileceği bir iş. Bunun da muhasebesi yapılır. Şimdilik buradaki çelişki üzerinde durmak gerekir.

CHP, MC Hükümeti'nin yaptığı tüm haksızlıkları düzelttiğini vaad ediyor. Kişi olarak yapmış oldukları beğenilsin ya da beğenilmesin orgeneral İrfan Özaydınli da bir haksızlığa uğradı. Herkes biliyor. CHP ise 6 Haziran'da iktidar olacağını ilan ediyor. Bu durumda bu haksızlığın da düzeltilme yollarının açılacağını düşünmek gerekir. Fakat CHP, böyle düşünmüyor.

Cumhuriyet Halk Partisi'nin İrfan Özaydınli'yi kontenjandan aday göstermesinin yarattığı çelişki durumu iki olasılıkla açıklamak mümkün. Birincisi, CHP bütün iddialarına karşın Haziran ayına aldırıldığı seçimler sonucunda Meclis'te çoğunluğu sağlayabileceğine inanmıyor. İkincisi ise böyle bir çoğunluğu sağlaması halinde, MC Hükümeti'nin yaptığı haksızlıkları düzeltilecek bir iktidar olamayacağını biliyor.

Bu ikinci olasılık üzerinde durmak gerek. MC, Hava Kuvvetlerinde iki orgeneral varken bir korgenerali komutan yapma cüretini gösterdi. CHP, 6 Haziran'da "iktidar" olursa, Ağustos ayına kadar hükümetini çoktan kurmuş olacak. Bu durumda Özaydınli'ye yapılan haksızlığı düzeltme olanağı da ortaya çıkacak. Ancak CHP için böyle bir olanağın olmadığı anlaşılıyor. CHP, çoğunluğu sağlaması halinde bile, Özaydınli'yi komutan yapabilecek kadar bir "iktidar" olamayacağını biliyor olmalı. Bu yüzden çoğunluğu sağlaması halinde bile iktidar olamayacağına inandığı için Özaydınli'yi kontenjandan aday göstermeyi kararlaştırarak bu "sorunu" çözmeyi planlıyor.

Ya birinci ya da ikinci olasılık. Her halde durum açık. Bu açıklık, CHP'nin işlevlerini artıranlar için gerekli.

YURUYUŞ, Özaydınli'nin adaylığına tekrar dönecek.

SOSYALİZMİN BAYRAĞINI MECLİSE DİKELİM

İç karartıcı bu gelişmeler arasında, aydınlatıcı gelişmeler de yok değildi.

Salı sabahı Türkiye'nin çeşitli kentlerinde işlerine gidenler Türkiye İşçi Partisi'nin afişlerini yol boyunca görüyorlardı: "Sosyalizmin bayrağını meclise diki-

Bütün engellemelere rağmen, DP lideri Bozbeyli'yi de çileden çıkararak çalışmaları hafta boyunca sürdürülmüş, afişlerin yanısıra, devam eden bildiri dağıtımı ile Türkiye İşçi Partisi'nin seçim çalışmalarını hızlandırdı.

Bağımızlık, demokrasi, sosyalizme gönül verenler için, geçtiğimiz hafta burjuva politikasının karanlık dehşetlerinin dışında, geleceğe dönük, aydınlık tek yan bu idi.

ÇAĞRI

"Sosyalizm Yeniden Seçimlerde..."
"Sosyalizm Bayrağını Meclise Dikelim"

Türkiye İşçi Partisi tüm Partilileri, Partiye inandırmış, gönül vermiş kişileri Nisan, Mayıs, Haziran aylık gelirlerinin % 10'unu Partiye bağışlanmaya çağırılmaktadır.

İstanbul için:
T.C. Ziraat Bankası
Galatasaray Şubesi
Hesap No: 6616

Ankara için:
T.C. Ziraat Bankası
Kızılay Şubesi
Hesap No: 630-1110

**BAĞIMSIZLIK
DEMOKRASİ
SOSYALİZM**

MALİ SERMAYENASIL GÜÇLENİYOR

TEKELCİ MALİ SERMAYENİN KARLARI
(Milyon TL.)

	Türkiye İş Bankası		Yapı Kredi Bankası		Akbank		Toplam	
	1974	1976	1974	1976	1974	1976	1974	1976
1) Dağıtılan faiz	836	2.053	419	884	318	511	1.573	3.743
2) Toplanan faiz	1.659	4.023	1.014	1.760	694	1.809	2.367	7.592
3) Fark (2 - 1)	823	1.970	585	676	366	1.298	794	3.849
4) Bankanın Genel Kârı	201	524	258	161	161	353		

güçlü olduğu Osmanlı Bankası kambyo kârlarını kat kat arttırmaya olanacağına kavuştu.

1976 yılında ihracat gelirlerinin yüzde 80'ini Merkez Bankası dışındaki bankalar tarafından satın alınan dövizlerden oluştu. İthalat transferlerinin dörtte birini de bu bankalar gerçekleştirdi. Böylece, tekeliçi mali sermaye, Türkiye'nin dış ticaretini denetleme olanığına kavuştu.

Mali sermayenin hızlanan tekelleşme eğiliminde bir diğer önemli karar da faiz oranlarının yine 1974 yılının Eylül ayında değiştirilmesi oldu. Türkiye'de bankalar yasasının yürürlüğe girmesinden sonra ilk kez, bankaların dağıttıkları kredilerin faizi serbest bırakıldı. Buna karşılık, bankaların Merkez Bankasına yatırmak zorunda oldukları karşılıklara ödenen faiz de yükseltildi. İki karar birlikte bankaların faiz gelirinin artmasını sağladı. Böylece, 1976 yılında, hisselerinin üçte birini CHP'nin kontrol ettiği Türkiye İş Bankası 4 milyar lira faiz ve komisyon geliri sağladı. Bu gelir, 1974 yılında 1 milyar lira dolaylandıydı. Yapı ve Kredi Bankası da 1976 yılında faiz gelirlerini yarım milyar lira arttırdı. Akbank'ın arttırması ise 650 milyon lira dolaylandı.

MC iktidarı da, kendisinden önce yapılan liberalleştirme hareketine yeni boyutlar kazandırdı. Türkiye'nin dışa bağımlılığına hız kazandıran döviz çevrilebilir mevduat hesabı uygulamasını yeniden başlattı. Böylece, bankalar, ihraklerinin dış kredi gereksinimlerini, Merkez Bankası'nın kur desteğinden batılı bankerlerden sağlamaya başladılar. Türk parasının dış değerinde yapılan

her değişiklik, bankaların ellerinde bulundukları döviz değerinin artması, böylece kambyo kârlarının yükselmesini sağlarken, aldıkları döviz çevrilebilir mevduatın Türk parası karşılığındaki artışlardan doğan fark Merkez Bankası'ndan ödenmeye başladı. 1976 yılı içinde Merkez Bankası kurt farkları nedeniyle 3,9 milyar lira zarara uğradı. Zaran Hazine Merkez Bankasına ödeyecek ödemenin 20 yıla yapacağı Merkez Bankası ile Hazine arasındaki bir yazışmayla belirlendi.

MC'nin 1976 yılı sonunda 1,8 milyar dolara erişen döviz çevrilebilir mevduat borçları bankaların tekelleşmesinde de itici güç oldu. Döviz çevrilebilir mevduatın yüzde 75'inin üzerindeki bölümünü bir yabancı sermayeli olmak üzere dört banka getirdi. 1977 yılında buna Koç'un Garanti Bankası da katıldı.

MC hükümetinin sermaye çevrelere katkılarının bunlarla da kalmadı. Merkez Bankası'na yatırılan karşılıklar büyük bankaların çıkar sağlayacağı biçimde indirildi. Bankaların ihraklerinin yatırımlarını desteklemek için açacakları kredilere kaynaklık eden mevduata karşılık ayrılmaması da sağlandı. Gerçekten, "Orta vadeli" adı verilen ve sanayiye açıldığı kabul edilen krediler için münazam katkılar oranları düşürüldü. Ancak bu tür krediler, çoğunlukla ihraklere ayrıldığı için bankaların yeni ihraklere almasını yardımcı oldu.

Tekeliçi mali sermayenin kârları oranlama yapılamayacak ölçüde gelişim gösterdi. 1976 yılında üç banka (İş Bankası, Akbank, Yapı Kredi) 1 milyar 135 milyon lira kâr sağladı. Bu üç bankadan 542 milyon lira kâr sağlayan İş Bankası'nın sermayesi 40 milyon lira, 353 milyon lira kâr sağlayan Akbank'ın serma-

yesi 300 milyon lira, Yapı Kredi Bankası'nın ödenmiş sermayesi ise 300 milyon lira kâr 258 milyon lira.

1974 yılında bankaların çalışmalarını liberalleştirme eğilimi bu tarihten sonraki kârların artmasını da hızlandırdı. 1974 yılında üç bankanın sağladığı kârlar 509 milyon liraydı. Alınan kararlar, iki yıl içinde kârların iki katına çıkmasını sağladı. Kârların artışı, bankaların ödedikleri faizlerin verilen faizlerdeki artışın sınırlı tutulmasından da etkilendi. Yüzde 3 faizle toplanan mevduat, yüzde 22'yi aşan faizle dağıtıldığı için bankalar kârlarını dilediklerince arttırdılar.

1974 yılında sağladıkları kaynaklar için 1 milyar 573 milyon lira faiz ve komisyon ödeyen üç tekeliçi banka, dağıttıkları krediler karşılığı 2 milyar 367 milyon lira ödüyorlardı. Aradaki fark, 794 milyon liraydı. 1974 yılında alınan kararların ve tekelleşmedeki hızlanmanın etkisiyle bu fark 1976 sonunda 3 milyar 849 milyon liraya erişti. 1976 da topladıkları kaynaklara üç banka 3 milyar 743 milyon lira faiz dağıttılar, verdikleri kredilerin karşılığı topladıkları faiz ve komisyon ise 7 milyar 592 milyon liraya erişti.

Mevcut yasalar içinde, tekelleşme eğilimlerini hızlandıran özel bankalar, mali sermayenin yanı sıra sanayi üretimini de dilediklerince denetlerken, bankalar üzerindeki kamu denetimini sayıları 30'u bulmayan Maliye Bakanlığı mürakabı yürütüyor. Banka kağıtlarına yapıtılan pulları denetlemekten öteye nadiren geçen bu işlemler de Yahya Demirel olayı gibi birkaç kredi yolsuzluğunun ortaya çıkmasıyla sınırlı kalıyor.

Tekeliçi mali sermaye örgütlenmesinin alabildiğince sürdürüyor

1975 sonunda, Türkiye'de özel bankaların dağıttıkları kredilerin yaklaşık yüzde 80'ini üç sermaye grubu yönlendiriyordu. Banka ihraklerinin büyük bölümü de bu üç bankanın elindeydi. 1976 yılında, sanayi burjuvazisiyle bütünleşerek tekeliçi eğilimlerini güçlendiren üç bankaya bir yenisi eklendi: Garanti Bankası.

Koç tarafından satın alınan Garanti Bankası da 318 milyon liralık ihrak ile sanayi üretiminde etkin bir kontrola sahip oldu. Dört özel bankanın sanayi-deki ihraklerinin toplamı 3,5 milyar liraya erişti. Böylece, Türkiye'de sermaye toplanan 10 milyar lirayı aşan bir grup şirket üzerinde mali burjuvazi kontrolü olanığına sahip oldu. Tekeliçi mali burjuvazinin bu yoğun kontrolü, mevcut bankalar yasasıyla da teşvik ediliyor.

Yürürlükteki bankalar yasası, bankaların, ihraklerine açtıkları kredilerinin sınırsız olması olanığı sunuyor. Bankaların, ihrakli olmayan şirketlere açtıkları krediler yasa ile sınırlı. Ancak bir banka sermayesine katıldığı şirkete toplanan küçük tasarrufların kaynaklık ettiği kredilerle dilediği gibi destekliyor, üretimini dilediğince arttırıyor.

Yasa, yıllardır yürürlükte 1974 yılında iktidara gelen ve tekelleşmeye karşı olduğunu söyleyen CHP dahil hiçbir iktidar yasasını değiştirilmesini için çaba harcamadı.

Seçim konuşmalarında liderinin "tekelçiliğe karşıyım..." dediği CHP, hükümeti MSP ile paylaştığı dönemde, tekelçiliğin mali sermaye içinde güç kazanması için bir dizi tedbir aldı. 1974 yılının Eylül ayında yürürlüğe giren bir kararla, bankaların bir bölümüne döviz tutma yetkisi verildi. En liberal bilinen dönemlerde bile alınmayan bu tür bir kararlar, bankalar, daha önce Merkez Bankası'nın yaptığı döviz işlemlerini dilediğince sürdürme yetkisini kazandı.

Alınan bu karar, bankaların kârlarının hızla artmasını en önemli rolü oynadı. Kambyo kârları adı verilen bir kâr kalemi tekeliçi bankalar lehine gelişmeye başladı. Çünkü, CHP'nin aldığı kararda, her bankaya döviz işlemi yapma yetkisi verilmiyor, yalnız "büyük bankalara" bu yetki tanınıyordu. Yetkiyi alan bir kaç banka ve bu arada mali sermayede yabancı sermayenin en

ÇARK...

TEKELCİ SERMAYE AP İLE CHP ARASINDA KÖKLÜ BİR FARK GÖRMÜYÖR

Seçimlere az kaldı. Şimdi, nabız yoklanıyor. Basın'da, çeşitli kesimlerin seçimlere ve seçimlere katılacak partilere ilişkin görüşleri yer alıyor.

Bunların arasında en ilginç, hiç kuşkusuz, geçtiğimiz hafta içinde Cumhuriyet'te yer alan "Seçim Öncesinde İş Çevreleri" adlı yazı dizisi. Gazeteci Hasan Cemal, Türkiye'nin kalburüstü işadamlarının, sanayicilerin, seçimlere ve partilere ilişkin izlenimlerini, tahminlerini aktarıyor.

BOYUK BİR DEĞİŞİKLİK BEKLEMİYÖR

Hasan Cemal'in yazı dizisi, en başta, sanayici ve işadamlarının ortak bir görüşünü ortaya çıkarıyor: Seçimler sonucunda hiç bir parti tek başına iktidara gelemez. Örnekleri şöyle:

"Seçimler sonucunda yüzde 80 yeni bir koalisyon dönemi yaşanacak... Türkiye'de mutlaka tek parti iktidarı şayanı terahür. Ama sanayorum yine koalisyon hükümetleri kurulacak." (Orhan Aker, TUSIAD Yönetim Kurulu üyesi, Cumhuriyet, 18 Nisan Pazartesi)

Eskişehir Sanayi Odası Başkanı Mümtaz Zeytinoglu da aynı görüşte: "Ama seçimden çok değişik bir meclis arıtmığı beklemiyorum. Dramatik değişiklikler olmayacak." (Cumhuriyet 18 Nisan Pazartesi)

Bu ilk örneğin yanısıra, iş çevrelerinin önde gelen diğer isimlerinin de aynı görüşü paylaştıkları ortaya çıkıyor.

Ancak bu tahmin, bir başka beklentiye daha kaynaklık ediyor. Uzun süredir sözü edilen bir beklenti: "AP-CHP diyalogu." Şu ya da bu yolla, şu ya da bu biçimde iki partinin "asgari müştereklerde" birleşmesi, seçime ilgilii tahminlerden hemen sonra gelen bir beklenti.

"ÇOK YARARLI OLUR"

İş çevreleri, böyle bir diyalog ya da ortaklığın çok yararlı olacağını da açıkça söylüyorlar:

"Halk Partisi de, Adalet Partisi de Batıya dönük büriyetçi parlamenter demokrasiyi inanmış iki parti. Bu partilerin, meclis aritmetiği yine değişmezse, bir koalisyonda değişile bile asgari müştereklerde birleşebilmeleri çok yararlı olur... Gerekiirse biri azınlık hükümeti kurabilir; diğeri de dışından destekleye-

bilir." (TUSIAD Başkanı Feyyaz Berker Cumhuriyet 18 Nisan Pazartesi)

Istanbul Sanayi Odası Başkanı Nurlah Gezgin de aynı görüşü paylaşıyor: "Eğer aynı parlamento aritmetiği üç aşaağı beş yukarı ortaya çıkarsa, bu kez AP ile CHP arasındaki duygusal zıtlama ortadan kalkmalıdır. Hırçınlık ortamının son bulması gerekir. Bu halde Halk Partisi ile Adalet Partisi arasında bir koalisyon temenni edilebilir." (Cumhuriyet 19 Nisan Salı)

İşadamları, böyle bir olasılığın gerçekleşmemesi halinde gösterecekleri "öccii"yi de unutmuşlar. Eskişehir Sanayi Odası Başkanı bu "birlik" sağlanmadığı takdirde, ne olacağı konusunda "söylemeye pek dilim varınıyör" cevabını veriyor.

Ancak Hasan Cemal'in de belirttiği gibi söylemeye "dili varanlar" var. Ertuğrul Sosyal, bunlardan biri. Dili şöyle varıyor:

"Sanırım ki demokrasi bir süre askıya alınır, askerın kontrolü altına girer." (19 Nisan Salı)

Böylece "dili varan" sanayicilerle birlikte ileride CHP ve Ecevit'in "demokrasiyi kurtarmak ve korumak" amacıyla ileri süreceği bahaneler konusunda gerekli ipuçları verilmiş oluyor. CHP'nin "daha beteriini önlene" stratejisine dayanan "demokrasi mücadelesini" ilerideki gereklileri ortaya çıkıyor.

CHP'NİN NESİ VAR

Peki büyük işadamları ve sanayiciler, böyle bir işbirliği ya da koalisyon isterken, CHP'nin bazı "özellikleri" ya da CHP'ye yakıştıran bazı özellikler onları hiç mi korkutmuyor? Hasan Cemal'in değerlendirmesi şöyle:

"Belirginleştiiğini söylediğimiz ikinci konu da şu: CHP'yi tek başına iktidarda görmekten çok; AP ile bir koalisyonda, ya da onun desteğinde görmek eğilimi. "Tehlike işaretleri"ni gösterip gösterip de CHP'yi AP'nin yanına getirmek mi?

Bilemiyorum." (Cumhuriyet, 19 Nisan Salı)

Ancak işverenlerin CHP'yi "törpüleme" amaçları bir yana, CHP'nin en "törpülenmemiş" halini bile ciddiye almadıkları aynı yazı dizisinde ortaya çıkıyor. Çünkü Türkiye'deki işadamları artık her şeyin açık açık söylenmeyeceğini, bazı siyasi partilerin ve liderlerin bunu yapmaması gerektiğini bilecek kadar akülü ve tecrübeliler. Örneğin TUSIAD'cı Aker şöyle diyor:

"(Ecevit'in) sanayicilere yakın görünmeye istii kapalı biçimde de olsa itina gösterdiği söylenebilir." (Cumhuriyet, 20 Nisan Çarşamba)

TUSIAD yönetim kurulundan Ali Koçman da aynı kanıyı paylaşıyor:

"CHP programını kast ederek) bugünkü program konusunda bence ekonomik çıkarlar açısından işadamlarının endişe duyabilecekleri birşey yok." (Cumhuriyet, aynı sayı)

Peşpeşe herkes aynı kanıyı paylaşıyor. Geçen Mart ayında "Hem Demirel'i hem de Ecevit'i ziyaret eden bir ünlü sanayici" de görüşlerini şöyle anlatıyor:

"Yahu, ikisiyle de başbaşa görüştiğimde pek de farklı birşey söylemiyorlar. Biri (imkan) diyor, ötekisi (olanak) diyor. Biri (mesela) diyor, ötekisi (örneğin) diyor. O halde iki lider 5 Haziran'dan sonra neden bir araya gelip tokalaşmasınlar?" (Cumhuriyet 21 Nisan Perşembe)

İSMİNİN GEÇMESİNİ İSTEMEYEN BİR SANAYİCİ

Bir de isminin geçmesini istemeyen bir sanayici var. Daha dikkatli, daha "kültürlü". Oturmuş yeni CHP programını okumuş. İzlenimlerini şöyle anlatıyor:

"Genel hava olarak yeni CHP programı, önceliklere oranla daha az rahatsız edici. 1969 seçim bildirgesiyile, 1973 Ak Günüler bildirgesinde özel sektörün tümüyle inkar edildiği gibi bir hava vardı. Mesela Ak Günülerde kaç tane (tekelci

sermaye) laftı geçiyorsa oturup altlarını birer birer çizmiştim... Bunun gibi sloganları yeni programda terk edilmiş gözüküyor." (Cumhuriyet, 21 Nisan Perşembe)

İsminin vermesini istemeyen sanayici gerçekten de gerçekleri yansıtır. CHP liderinin özellikle son aylarda, "tekelci sermaye" sözünü bir yana bırakıp "aracılar" ve "vurguncular"la uğraştığı defalarca yazılıp çizildi.

Sosyalistler "aracıların" ve "vurguncuların" Türkiye'de bugünkü yapıda, kapitalizmin ve tekelci sermayenin ayrılmaz bir parçası olduğunu, tekelci sermayeyi bir yana bırakıp "aracı" ya da "vurguncular"la uğraşmanın hiç de gerçekçi olmadığını defalarca söylediler.

Tekelci büyük sermayenin sözcüleri de CHP'yi ve liderini bir parça da olsa kızdırmak pahasına, "aracı" ve "vurguncular"ın kimler olduğunu açıklıyorlar:

"Aracı kimdir? Türkiye'de bir müessesese olarak aracılık bugünkü ekonomiyapıda yapıdan çıkıyor. Pazarlama müesseseleri ve krediler yetersize, aracı da vardır." (Feyyaz Berker, Cumhuriyet 20 Nisan Çarşamba)

Yine TUSIAD'dan Orhan Aker ise daha açık söylüyor:

"İstifçilik ve spekülasyona karşıyız. Ancak aracının kaldırılması da mümkün değil. Aracıyı bu kadar umacı gibi göstermek de yanlış. O da sistemin bir parçası ve sistemin işleyişini sağlıyor." (Cumhuriyet, 20 Nisan Çarşamba)

Sanayicilerin, işadamlarının Türkiye kapitalizmi üzerine verdikleri ders burada bitiyor. Bu dersle birlikte, sosyalistlerin Türkiye kapitalizmine ilişkin görüş ve değerlendirmeleri bir kez daha doğrulanıyor. Bu doğrulanma, Cumhuriyet'in ve Hasan Cemal'in çabaları ile yaygınlik kazanıyor. İşadamlarının, Türkiye kapitalizmi ve CHP hakkındaki görüşlerinin kamuoyuna gerçekçi bir biçimde yansıtılmasındaki çabaları ve katkılarından ötürü Cumhuriyet Gazetesini ve Hasan Cemal'i kutlamak gerekiyor.

kuşku : İlhan Akalın çizgi : Nezih Danyal

ANTI-KOMÜNİZM DEMOKRASİNİN

NEHMET AKOZE

Seçimler yaklaşırken, burjuva partilerinin seçim propagandası bir anti-komünizm yarışını dönüştürme eğilimi gösteriyor. Bilimsel sosyalistler, gerçekten demokrasinin gelişmesinden yana bütün güçler bu seçim kampanyasını, emperyalizme ve faşizme karşı olduğu kadar, antikomünizme karşı da bir savaş alanı olarak kullanmak zorundadırlar.

İşçi sınıfı kadar demokrasiden yana bütün diğer güçleri de tehdit eden antikomünizm, bugün burjuva ideolojisinin ayrılmaz bir parçası haline gelmiştir. Antikomünizm, burjuvazi ile işçi sınıfı arasındaki geniş kapsamlı ilk sınıf mücadeleleriyle birlikte doğdu. Türkiye'de de böyle oldu. Daha 1908'lerin işçi mücadelelerine karşı burjuvazinin tutumu, antikomünizmin gelişme sürecini başlattı. Burjuvazi daha ilk mücadele günlerinden itibaren, işçi sınıfının karşısına yoğun bir terör politikasıyla çıktı. İktidarı bütünüyle ele geçirmesine paralel olarak, terör politikası örgütlü, sistematik, süreklî bir nitelik kazandı. Burjuvazinin iktidarını sağlamıştırdığı bütün ülkelerde, burjuva ideolojisi de, giderek, bu sistemli terör politikasını haklı çıkararak şekilde biçimlendi. İşçi sınıfına karşı düşmanlık, emeği küçümseme, emekçilerin aşağılanması, burjuva ideolojisinin temelinde yerleşti. Burjuvazi, böylece kapitalist toplumdaki iktidarı yitenecek bir kitle tabanını oluşturmaya ve korumaya çalıştı. İşçi sınıfına ve emeğe düşmanlığını gizlemek için ise, işçi sınıfının ideolojisi olan bilimsel sosyalizmi kitlelerin gözünden düşürme, onu toplumdun düşmanı gibi gösterme yolunu seçti. Antikomünizm böylece doğdu ve burjuva ideolojisiyle böylece bütünlüştü.

Sosyalizmin somut bir gerçeklik haline almasıyla, sosyalist sistem düşmanlığı, burjuvazinin işçi sınıfına ve emeğe düşmanlığının karakteristik biçimi olarak ortaya çıktı. Emperyalizmin savaş kıskırtıcılığı ile birleşti. Antikomünizmin en saldırgan biçimi, anti-sosyetizm olarak biçimlendi. Gerçek sosyalizm ve bilimsel sosyalizmin ideallerine karşı sistematik bir iftiraya dayanan antikomünizm, günümüzde özellikle, bilimsel sosyalizmi emekçilerden tecrit etmek, işçi sınıfını mücadeleden caydırmak, demokratik güçleri ve işçi hareketini bölmek amacıyla kullanılıyor.

Antikomünizm, özünde, burjuvazinin gerici bir nitelik kazanmasının, her türlü sosyal ilerlemeye karşı düşmanlığının gizlenmesinin bir aracıdır. O yüzden de her zaman, burjuvazinin en gerici, en terörist kesimlerinin başlıca silahı olmuştur. Fakat bu nedenle antikomünizmi sadece burjuvazinin en gerici kesimine mal etmek, onu burjuva ideolojisinin dışında saymak yanlış olur. Böyle bir tutum, antikomünizmin teşhis edilmesini ve ona karşı tutarlı bir mücadelenin yürütülmesini olanaksız kılar. Böyle bir yanlış değerlendirilme için, burjuvazi içinde antikomünizme karşı değişik tutumların hangi koşullarda ortaya çıktığını değerlendirmek gerekir.

Bu koşullardan birincisi şöyle özetlenebilir: Burjuvazi, koşullara göre, toplumun nesnel gelişmesine şu yada bu ölçüde ayak uydurmak zorunluluğunu duyabilir. Yada öyle görünmeyi, yürüttüğü politikanın başasını için daha uygun bulabilir. Çünkü burjuvazinin gerici bir nitelik kazanması, onun toplumsal gelişmenin kurallarıyla hiçe sayması anlamına gelmez. Bu yüzden de, koşullara göre politikasının gerici yüzünü bir ölçüde gizlemeye zorunlu olabilir. O zaman antikomünizmi de çeşitli biçimlerde gizleme yolunu seçer. Terörü basitçe silah seçen bir antikomünizmi yerine, kitlelerde sahte umutlar yaratan bir "gizli" antikomünizmi yeğler. Fakat bu, burjuva ideolojisinin antikomünizmden arındığı, antikomünizme karşı mücadelesinin güncelliğini yitirdiği anlamına gelmez.

Kimi zamanlarda da, kapitalizmin bunalımının derinleşmesi, burjuvazi içinde işçi sınıfına karşı alınacak tutum bakımından bazı değişikliklerin doğmasına yol açar. Böyle durumlarda anti-komünizm, burjuvazinin en gerici, en terörist kesimlerinin açıkça sandığı bir silah olarak ortaya çıkar. Bunun alternatif olan, işçi sınıfına karşı daha yumuşak bir taktiğin uygulanması önerisi ise, antikomünizmi gizleme yolunu seçer. Günümüzde kapitalizmin enel bunalımının derinleşmesinin yanısıra, işçi sınıfı mücadelesi ve demokratik hareketin süreklî bir yükselme döneminde olması, bunalımın faşizm volhyaya çözüm-

lenmesi, bunalımının derinleşmesi, emeğin çözümüne alternatifleri arasındaki avnıllıklardan derinleşmesine yol açmaktadır. Ancak bu yaklaşım farklılıklar da, antikomünizmin burjuva ideolojisi bütününden kopmuş anlamına gelmez.

Üçüncü olarak, burjuvazi içinde işçi sınıfına karşı uygulanacak politika konusunda doğan ayrışıklardan bir başka temelinde de değinmek gerekir. Kapitalizmin tekeli niteliğinin ağır basmasıyla birlikte, burjuvazinin tekeli kesimiyle tekel-dışı kesimleri arasındaki çelişkiler yoğunlaşır. Büyük, tekeli burjuvazi, işçi sınıfı üzerindeki tahakkümünü, diğer sermaye kesimleri üzerinde de yaygınlaştırmaya çalışır. Politikasında terörcü yönler ağır basmaya başlar. Buna karşılık, burjuvazinin tekeller dışında kalan kesimleri, büyük, tekeli sermayenin terör politikasının kendilerini korumaya da çalıştığına gönmeye başlar. Böylece antikomünizm gitgide burjuvazinin en güçlü kesimlerinin politikasıyla özdeşleşmeye başlar. Küçük ve orta burjuvazinin temsilcileri, antikomünizme karşı daha eleştirici, kuşkucu bir tutum içine girebilirler. Hatta bu kesimlerde antikomünizmi terketme yönünde, kararsız da olsa, bir eğilim belirir. Fakat bu da, antikomünizmin "burjuva" niteliğinin ortadan kalktığı anlamına gelmez. Sadece, kapitalizmin bunalımının derinleşmesine paralel olarak, burjuva ideolojisinin bunalımının da derinleştiğini gösterir.

Antikomünizmin kapsanının ve etkinliğinin daralmasını ilk iki biçimiyle sonucu biçimini birbirine karıştırmamak büyük önem taşır. Burjuvazinin yada onun belirli bir kanadının, antikomünizmi daha yumuşak, "gizli" bir biçimde sürdürmesi ile; küçük ve orta sermaye kesimlerinde antikomünizme karşı eleştirici bir tutumun ortaya çıkması arasında niteliksel bir fark vardır. Birincisinde, antikomünizmin "sosyal adalet" perdesi altında gizlenmesi, böylece ağırlıklı olarak işçi sınıfı hareketini saptırmak için kullanılması söz konusudur. Bu durumda, antikomünizmin, bilimsel sosyalizmi tecrit etmek, işçi hareketini bölmek olan temel amacı değişmeden kalır. İkincisinde ise, tekelere karşı tepkinin büyümesi, demokratik toplumsal muhalefetin alanına genişlemesi dile gelmektedir. Böyle bir durumda bilimsel sosyalistler, bu eğilimi değerlendirmek, esnek taktikler uygulamak durumundadırlar.

Antikomünizmin "gizli" biçimlerde yürütülmesi, özellikle 1960'ların son yıllarında başlayarak, Batı Avrupa'nın iktidardaki sosyal demokrat partilerinin politikası oldu. Kapitalizmin güçlüklerinin gizlenemez hale gelmesiyle, antikomünizm, "kapitalizm ile sosyalizm arasında bir üçüncü yol" teraneleriyle gizlenmeye çalışıldı. Kapitalizme güvenini yitiren, ancak sosyalizmi benimsemeye de hazır olmayan emekçilerin, böylece sosyalizmden uzakta tutulması yolu seçildi. Böylece, revizyonizmin ve oportünizmin antikomünist ideoloji içindeki rolü arttı. Antikomünizm, zaman zaman bilimsel sosyalist bir terminolojiyle gizlenmeye başlandı.

Buna karşılık, tekelilerin toplum üzerindeki egemenliğinin güçlenmesi, küçük ve orta burjuvazinin politik temsilcilerini antikomünizme karşı birçok ülkede eleştirici bir tutum almaya itti. Şili'de, Fransa'da, İtalya'da, İspanya'da ve başka ülkelerde sosyalist, sosyal demokrat, radikal ve benzeri partilerin politikalarında bu yönde gelişmeler mevcuttur.

Türkiye'de "sosyal demokrat" eğilimli partinin, CHP'nin birincil yolun takipçiliğinde ilerlediği görülmüyor. Bu parti, 1965'e kadar, özellikle uzun tek başına iktidar döneminde, Türkiye'de açık, terörcü antikomünizmin başlıca savunucu ve uygulayıcılarından olmuştur. 1960'dan sonra Türkiye'de sınıf ayrımlarının keskinleşmesi, işçi sınıfı hareketinin yükselmesi ve en başta da bilimsel sosyalist hareketin hızla güçlenmesi, o tür bir politikaya alternatif yaratılması zorunluluğuna ortaya çıkardı. CHP, 1965'te tek başına iktidara gelen gerici burjuva partisine karşı yeniden iktidar olabilmek için, soldaki gelişmeyi durdurabilecek alternatif örgüt olarak gelişmeye yöneldi. İşçi sınıfına açıkça düşmanlık yerine, onun bilimsel ideolojisi "sosyal adalet", "ortanın solu" demagojileriyle etkisizleştirme yolunu seçti.

Daha o zamanlardan "ortanın solu", komünizmin

karşısındaki en güçlü alternatif olarak tanıtılmaya başlanmıştı. Ancak CHP'nin girdiği bu yeni gelişme sürecinde, antikomünizme karşı tutumu da belirli bir gelişme gösterdi. CHP, öncelikle kitlelerde destek bulan bir parti haline gelebilmek için, ilk aşamada büyük sermayenin baskısı altında ezilen tabakalarda kökleşmeye yöneldi. Bu aşamada, CHP'yi o kitlelerden ayıran "bürokrat-halk" çelişkinin, "duygu duvan"ın aşılması ön plana geçti. Bunun için de, özellikle MGP kopmasından sonra, büyük tekeli sermaye ile küçük ve orta burjuva kesimleri arasındaki çelişkilerin değerlendirilmesi CHP politikasında ön plana geçti. CHP, sınıf mücadelesine ilişkin kavramları, "üretim ilişkileri", "altyapı devrimi", "istiyapı" gibi bilimsel sosyalizmden aktarma deyimleri kullanmaya başladı. Antikomünizmin, emekçi kitleler, küçük ve orta burjuvazi üzerindeki sömürü ve tahakkümüne açıkça bütünlüştüğü 12 Mart döneminde, CHP, kendi "demokrat" çizgisini daha çok antikomünizmden ayırmak zorunda kaldı. Savunduğu "demokrasi kavramını, zaman zaman "sınıf mücadelesi"nin kabulüne dayandırdı. Ekim 1972'de Özgür İnsan'da şunlar yazılıydı:

"Soğuklara göre Türkiye'de solu yasaklamak gerekir. Bunun için de sınıf mücadelesini, sosyalizmi ölümcül hükümleri Anayasaya koymak isterler. Oysa, siyasal tartışma sınıf çıkarları ve sosyal güçler arasında olduğu zaman bir gerçeklik kazanır. Aksi halde siyasal yarışma, hişi çekişmelerine dönüşür. Hiç olmazsa, siyasal tartışmaya sınıflar arası çıkar mücadeleleri de dahil sayılır. Tabii, burada "sınıf" terimini marksist anlamda kullanılmıyor. İşçi ile işveren arasında olduğu kadar, aracı ile üretici arasında tartışma da sınıf çatışması, çıkar çatışmasıdır." (Turan Güneş, "Anayasa Üzerine", Özgür İnsan, Ekim 1972, s.9)

Ancak, CHP'nin kitle tabanını genişletmek için ezilen toplum kesimlerinin büyük sermaye egemenliği karşı olan sınıfsal çelişkilerine dayanma çabası, onun bu toplum kesimlerinin partisi haline dönüşmesi anlamına gelmiyordu. Diğer bir deyişle, bir burjuva partisinin, belirli koşullarda emekçi kitlelere sınıfsal ilişkiler kurması, onun sınıf mücadelesini geçerceliğini benimsemesi anlamına gelmiyordu. Toplumsal gelişmenin diyalektiği, böyle mekanik dönüşümlere kapalıdır. Sonuç olarak, CHP'nin belirli bir dönem kendisini antikomünizmden ayırdetme çabası, onun antikomünizmden kopmadı.

B. Ecevit 1972 Kasım'ında CHP ortak grubunda şöyle diyor:

"Biz, demokrasiyi yıkmadan komünizmi önlemek istiyoruz. Komünizmi özgürlük, komünizmi sosyal adaletle, komünizmi sömürüye de yoksalığa da son verici bir insanca düzente önleyebileceğimize inanıyoruz." (Özgür İnsan, Aralık 1972, s. 29)

Milî... Ecevit- «Fñer Ç... komünist varsa s... CHP BA...

Yukarıdaki başlıklar son derece açıklayıcı. Fakat yine de AP'lilere dönüp "Eğer CHP'de komünist varsa, bana isim bildir" diye dayalı yollardan "ima" eden bir partinin genel başkanı bu

Nasıl gizleniyor? Ecevit'in bu gezisini Cumhuriyet Gazetesi'ne: Acaba Ecevit bu sözleri söylerken, Yılmaz Gümüşbaş'ı lime bulamadığı bu mitingde Ecevit bu sözleri söyler söyletenden kaçmadı. Bu durumda Ecevit'in bu sözlerinin Cumhuriyet'te ilgili haberleri makaslanmasının yanısıra bir de CHP ile ilgili. Bunun, bırakınız demokratlığı, solculuğu ve sosyalizmi, tartışılmak gerek. Bu hatırlatmanın yararlılığı için henüz geç kal

İŞÇİ SINIFININ VE BAŞ DÜŞMANIDIR!..

Aynı konuşmada, CHP'nin istediği demokrasisinin sınırları şöyle belirtiliyordu:

"Dostumuz veya müttefikimiz durumundaki ülkelerden birçoğunda iktidarda bulunan ve ülkelerini komünizmden uzak tutmakta başlıca etken olan partilerin, Türkiye'de gayriemeşru sayılması, komünistlik gibi, Marksist-Leninistlik gibi gösterilmesini reddediyoruz." (a.g.y.)

CHP'nin 1973 Akgünlere bildirgesinde de antikomünizmin bir "üçüncü yol" umudu arkasında gizlenmesinin klasik bir biçimine başvurulmuştu. Bu tekelci sermaye egemenliği ile sosyalizmin, "totaliter rejimler" tanınması altında özdeşleştirilmesiydi: "Ekonomide tekelcilik, ekonomik gücün tümüyle devletle toplanması biçiminde de, tümüyle büyük sermayedar gruplarında toplanması biçiminde de belire, rejim bakımından benzer sonuçlar çıkar ortaya: Birisi sol totaliter rejime, öbürü sağ totaliter rejime götürür toplumu... CHP, totaliterliğin her türüne, solcusuna da sağına da karşıdır. CHP, devletin bir avuç insan elinde biriken servetin de halkı ezmesine, köleleştirilmesine karşıdır." (Akgünlere, s.73)

CHP, böylece bir yandan kapitalizmin güçlüklerini teslim ediyor, diğer yandan da sosyalizmin onunla özdeşleştirerek kitlelerdeki "komünizm korkusunu" ayakta tutmaya çalışıyordu.

CHP'nin, önerdiği "sol" politikayı, demokrasisinin genişletilmesi hedefinden, "sosyal adalet" yoluyla komünizmin önlenmesi hedefine çevirmesi, 1973 seçimlerinden sonra ön plana çıktı. Bu seçimler, CHP'nin, özlenildiği biçimde kitle desteğine sahip bir parti olma yolunda olduğunu göstermişti. CHP, kitlelerin iktidarı alternatifli olmaya başlamıştı. Bundan sonra CHP politikasındaki birinci sırayı, büyük burjuvazinin de iktidarı alternatifli haline gelme çabası aldı. Burjuvazinin iktidarı alternatifli olmak, zorunlu olarak, komünizmin önleniminin de alternatifli olmak anlamına geliyordu. Özellikle yedi aylık iktidarı döneminden sonra, CHP politikasında antikomünizm ilk plana yükseldi. CHP yönetimi, iktidardaki gerici burjuva partileriyle "komünizmi önleme" yarışına girdi.

CHP'nin bu yolda uyguladığı taktikler, antikomünizmin yıllanmış taktiklerinden özünde farklı değildi. Bunlardan biri, bilimsel sosyalizmin antidemokratik, kitlelere dışardan empoze edilen bir akım olarak gösterilmesidir. CHP yönetimi, bu demagojiyi kendi sol anlayışıyla bilimsel sosyalizm arasındaki karşıtlığı kanıtlamak ve işbirliğini reddetme tutumunu haklı çıkarmak için kullanmaktadır. CHP lideri Mart 1975'te Bremen ve Frankfurt'ta şöyle diyordu: "Bizim dışımızdaki sol ile işbirliği ve cephe birliği yapamayız. Türkiye'nin koşulları dışındaki bir sol anlayış bize uymaz. Türk halkının demokrasi anla-

yışına ters düşen sol anlayış, bizim de anlayışımıza ters düşer. Biz bir sol parti olarak, bizim dışımızdaki sol partilerle cephe birliği yapamayız. Biz, ancak Türk halkıyla güçbirliği yaparız... Bizim solculuğumuz, kendi halkımızın gönlüne göre bir solculuktur." (Milliyet, 16.3.1975)

CHP yönetimi, bilimsel sosyalizmi demokrasiye karşıt bir hareket gibi gösterme çabalarını daha da ileriye götürmektedir. Örneğin, faşizm yoluyla komünizmin önlenemeyeceğini kanıtlamak için, "Portekiz'de 40 yıllık Salazar rejiminin, faşist rejimin kapağı kaldırıldığında, en büyük tehlike olarak kıpkızıl komünizmin ortaya çıktığı" safatasını ileri sürülmektedir. (B. Ecevit'in 1976 bütçesi üzerine konuşmasından, "Türkiye 1965-1975", s.199)

CHP yönetiminin, "komünizmi önleme" stratejisini dayandırdığı temel görüş, bilimsel sosyalizmin, ancak özgürlüklerin ortadan kalktığı ve yoksulluğun derinleştiği ortamlarda gelişme olanağı bulabileceği görüşüdür:

"Komünizmi CHP önlenecektir: o güçlü oldukça Türkiye'de komünizm olmayacaktır. Komünizm tehlikesi" bahanesini öne sürerek dikta rejimi kurmaya kalkışanlar eliyle komünizm önlenemez, hiçbir yerde de önlenememiştir. Komünizm, hiçbir komünist ülkede olmayan bir şeyle yenilir: Özgürlükle yenilir, özgürlüğe demokrasiye yenilir, demokrasi içinde getirilen sosyal adaletle yenilir." (Aynı konuşma, s.198)

Bu açıdan, Türkiye'de bir "komünizm tehlikesi" uyarısının yaratılmasına değil, özgürlükler kısıtlanarak bu tehlikeye olanak verilmesine karşı çıkmaktadır. CHP yönetimine göre, MC böylece bir "komünizm tehlikesi" yaratmaktadır:

"Türk toplumunda eğer bugün komünizm gerçekten bir tehlike haline gelmişse, bunda en önemli etken de, Demirel'in yasal, sosyal ve ekonomik tutumudur. Hel evbühük bir sorumsuzlukla son hükümet döneminde izlediği ekonomik tutumunu 1977 Ekimine kadar iş başında kalır ve o zamana kadar da sürdürürse, gerçekten Türkiye için komünizm ciddi bir tehlike haline belki o zaman gelebilir." (Milliyet, 28.6.1976)

Bunun üzerine sormak gerekiry: MC'nin düşürülmesini bir yıl aşkın süredir elinin tersiyle iten CHP, böylece komünizmin bir tehlike haline gelmesine neden göz yummuştur? Sakin CHP yönetimi, "komünizm ciddi bir tehlike haline gelmesini" önlemek için, 1977 Ekim'inde değil de Haziran'da MC ile bir erken seçime razı olmuş musun?...

CHP yönetiminin, Türkiye'de "düşünce ve örgütlenme" özgürlüğüne yaklaşımları da bundan farklı değildi. CHP liderliği, "aşın sol" olarak nitelendiği bilimsel sosyalizmin serbestçe savunulabilmesini, onu faşizmle aynı kaba koyarak savunmaya çalışmaktadır:

"Düşünce özgürlüğü önündeki sınırların kaldırılmasını istemek, yalnız aşırı solun düşünce özgürlüğünü savunmak anlamına gelmez. Aşırı sağın da düşünce özgürlüğünü savunmak anlamına gelir... Biz, bu toplumun zararına olabilecek, ülkenin bütünlüğüne, toplumun dirliğine, ulusun birliğine zarar verebilecek ve özgürlüğü demokrasisinin kendisine zarar verebilecek düşünce akımlarını halkın kendi sağduyusuyla sınırlayabilecek erginlikte, siyasal olgunlukta olduğuna inanıyoruz." (Milliyet, 19.10.1975)

Bu sözlerle, bilimsel sosyalizmin serbestçe savunulabilmesi ve örgütlenmesinin, toplumun demokratik gelişmesi için zorunlu olan niteliği gizlenmekte, o da, demokrasiye düşman akımlarla yanyana burjuva demokrasisinin "sis" eşyalarından arasına konmaktadır.

Benzeri bir yaklaşım, bilimsel sosyalistleri "komplocu", "sızmacı" göstermek için de kullanılmaktadır: "Komünist Partisi yasak dersiniz, ama bir kimsenin komünist olmasını yasaklayamazsınız. Olsa olsa onu kendi gerçek kimliğini, gerçek düşüncelerini saklamaya zorlamış olursunuz. O zaman o da bir başka partiye girer. Sızma yollarını arar. Böylelikle komünist olmayan partiler de yozlaşır. Aynı şey faşistler için de söylenebilir." (Milliyet, 20.10.1975)

CHP liderinin bu tutumunu, en açık ifadesini herhalde son Zonguldak mitingindeki sözlerinde buluyor:

"Eğer CHP'de komünistler varsa, bana isim isim bildirin. Adliyyeye iş bırakmam, yakalarından tutar teker teker atarım." (Milliyet, 17.4.1977)

Bu sözler, CHP yönetiminin bilimsel sosyalizme karşı "demokratiklik" (!) sınırlarını açık biçimde ortaya koymaktadır.

CHP yönetimi, bugün için, antikomünizmin "sosyal adalet" propagandasına bürünmüş biçimini yeğler gözükmüyor. Ancak tarihin deneyleri, antikomünizmin açık, terörcü biçimiyle, gizli, sapıncı biçimi arasında ki geçiş çizgisinin son derece belirsiz olduğunu kanıtlıyor. Hatta, bu iki biçimin çoğu kez yanyana, iç içe olduğunu gösteriyor. Buna karşılık, asıl kesin ayrımlık, tutarlı demokrat ve anti-emperyalist olmakla, antikomünizmin şu yada bu biçimiyle ulaşma arasında çizildiğini yine tarih belgeliyor. Tarih, demokrasi ile antikomünizmin ulaşmaz biçimde çatıştığını, antikomünizmle savaşmanın tutarlı demokratlığın denek taşı olduğunu kesin örneklerle vurguluyor.

Bu, bilimsel sosyalistlerin bir buluşu değildi. Antikomünizm, her zaman, emperyalizmin ve gericiğin yalnız bilimsel sosyalistlere ve işçi sınıfına karşı değil, başmıslık, demokrasi ve sosyal ilerlemeyi, yama tüm güçlere karşı baskı ve dağıtma politikasının bir aracı olmuştur. Onunla savaşmadan demokrasiyi savunmak olanaksızdır. Bu yüzden, antikomünizm, toplumun diğer kesimlerinin çıkarlarını işçi sınıfı niteliklerle çakıştırmamasıyla da haklı gösterilemez. Bu gerekçeyle antikomünizme hoşgörü gösterilemez. Ona karşı savaşta bütün demokratları birleştirme mücahedeisi sürdürülmelidir.

Bilimsel sosyalistler, antikomünizme karşı savaşlarını, çevrelerinin antikomünizm çemberiyle sandığı evhama kapılmadan, kendi görüşlerine sönuna dek güvenerek sürdürürler. 1976 Berlin Konferansı'nda belirttiği gibi onlar:

"Kendi politikalarıyla uyumayan yoda eylemlerine karşı eleştirel bir tutum takınan herkesi anti-komünist olarak görmezler. Antikomünizmi tecrit etmek ve yenmek, halk güçlerinin ortaya koyduğu ilerleme ve demokratik gelişme özelemlerinin çıkarıdır. Komünist ve işçi partileri, politikalarının ve taşıyıcısı oldukları adalet ve ilerleme ülkülerinin, her geçen gün daha çok, emekçilerin ve halk kitlelerinin mümkün olan en geniş birliğin hizmetindeki bir güç haline gelmesi için çalışacaklardır." (Avrupa Komünist ve İşçi Partilerinin Konferansı'nda kabul edilen belge, l'Humanite, 3.7.1976, s.4)

Yaklaşan Haziran seçimlerinde de bilimsel sosyalistler, emperyalizm ve büyük burjuvaziyle işbirliğinin her türünü olduğu kadar, antikomünizmin de bütün biçimlerini emekçilerin gözünde mahkum etmeyi başaracaklardır.

Cumhuriyet
DiSK: "CHP'yi demokrasiyenin yanısıra olduğu içi estekliyoruz,,
böyleyin alayım»
SININDA İŞBÖLÜMÜ

üzerinde durulması gerekli. Cumhuriyet Gazetesi'nin haber başlığındaki zorlama bir yana haberin içinde de Ecevit'in Adliyyeye iş bırakmam, yakalarından tutar teker atarım." vicesi yer almıyor. 141-142. maddeleri kaldırılacakları söyliyor. Ve bu sözler, okuyucularından gizleniyor. si adına Yılmaz Gümüşbaş izliyor. Gümüşbaş, saygınlığı olan bir gazeteci. Bunları atlamaz. Bu yüzden akla şu soru gelirdi: "mi geçiyordu. Bu da mümkün değil. Çünkü, CHP'ilerin ve Cumhuriyet Gazetesi'nin "gökremeni" anlatmaya kezzaz miting alanında büyük bir sessizlik egemen oldu. Öyle bir sessizlik ki değil gazetecilerin, bütün seyircilerin de dikka-yet Gazetesi'nin yönetmenleri tarafından makaslandığında hiç kuşku yok. Cumhuriyet Gazetesi'nin yönetmenleri, ni gerçekleri de makaslama çabalarını eklemiş oluyorlar. zeticilik ile bağdaşmayacağına hatırlatmak gerek. Türkiye'de 1977 seçimlerinden sonra da mücadelenin sürecini ha rımadı.

DISK'İN KARARI VE KABA DEMAGOJİ

DISK üst yönetiminin Haziran seçimlerinde CHP'ni destekleme kararının gerekçesi, önceki hafta sonunda açıklandı. Bu karar, ilericî sendikal harekette yaratılmak istenen bunalımın yeni bir yansıması olmuştur.

Seçim dönemleri, sınıf mücadelelerinin özellikle keskinleştiği mücadelelerdir. İşçi sınıfının bütün örgütlerinin ve bu arada sendikal örgütlerin görevi, seçimlerin kaçınılmaz olarak yoğunlaştırıldığı mücadeleleri işçi sınıfının temel hedefleri doğrultusuna çevirmek, bu doğrultuda işçilerin güçlerini birleştirmektir. Sendikaların, seçim dönemlerinde yoğunlaşan mücadelelerde işçi sınıfını bu hedeflerinde birleştirebilmesi, seçimleri yükselen bir sınıf mücadelesinin alanı haline getirebilmesi, onlar için önemli bir denek taşı olur.

KAMUFLAJ ARACI

Sınıf sendikacılığının ileri süren sendikaların, ekonomik ve politik mücadeleyi birleştirmeleri, şu yada bu partiyi destekleyen biçimsel deklarasyonlarla anlam kazanmaz. Sınıf mücadelelerinin yoğunlaştığı dönemlerde, bu mücadelelerini işçilerin sınıf duygularına karşı çevirmeleriyle bir anlam kazanır. Seçim mücadelelerini, işçilerin emperyalizm ve faşizme, tekeli sermaye boyunduruğuyla, gericiğin her türlüyle uzlaşmaz çıkar çelişkilerinin bilincine vardıkları birer okul haline sokamayan sendikalar, temel görevlerini savsaklamış olurlar. Siyasal bir alternatifin açıkça desteklenmesi ise, ancak ikincil, çoğu zaman da zorunlu olmayan bir unsurdur. Bu destekleme, ancak seçimlerin sınıf mücadelesinin bir alanına dönüştürülmesi eylemiyle birleştiği zaman ilericî bir rol oynar. Sınıf mücadeleleriyle birleşmeyen bir "destekleme", ancak, işçi hareketini politik pasifliğe, beklemeliğe iter. Sendikal hareketi işçi yığınlarından koparır.

DISK üst yönetiminin 5 Haziran'da CHP'ni destekleme kararı ise, işçileri seçim döneminde emperyalizme ve kapitalizme karşı sınıf mücadelelerinde birleştirme görevini savsaklamasını gizlemenin bir yolu olarak bulunmuştur. Fakat bu karar, yönetimin işçi sınıfının hedeflerini kavramaktaki güçsüzlüğünü daha da açık olarak sergilemektedir.

DISK'in işçi sınıfı karşısındaki samimiyetsizliği, daha karar gerekçesinin biçiminde sınırlanmaktadır. Karar gerekçesi, DISK üst yönetiminin, kendisini, CHP'nin büyük burjuvaziyle işbirliği politikasından kuşkusunu olmayan işçiler önünde bir "savunma" belgesidir. Özellikle, kararın "örgütsel bağımsızlık" içinde alındığı ispatlanmaya çalışılmaktadır. Oysa işçi sınıfı, "örgütsel bağımsızlığın, ancak sınıf hedeflerine sımsıkı bağlılığın bir züvencesi olarak anlam taşıdığı, yoksa politik teslimiyetin bir kamuflajı olamayacağı"ni bilmektedir.

İŞÇİ SINIFI SEYİRCİ DEĞİLDİR

DISK üst yönetiminin, kararının özünü savunmak için başvurduğu demagoji yöntemlerinin her biri, işçi sınıfının temel çıkarlarını hiçe sayıp birbirinden iyi örneklerdir. DISK üst yönetimi, CHP'nin destekleme kararını, "sosyalizme varmak için bazı aşamaların varlığı" gerekçesiyle haklı göstermeye çalışıyor. "İleri demokratik düzen" denen bu aşamanın yaklaşması için, o aşamayı kolaylaştıracak demokratik özgürlükleri savunma CHP'ne oy verilmesini istiyor.

Bu gerekçe, sınıf sendikalarının özgün niteliğini örtbas etmek için kullanılan kaba bir demagojiden ibarettir. İşçi sınıfının devrimci sendikaları, sınıf mücadelesinin, politik mücadelelerin dışında değil, içindedirler. Politik sorunlar karşısındaki tutumlarını, o mücadelelerin dışardan seyircileri gibi kötülerin en iyisini seçerek değil, o mücadelenin içinde yer alarak sapırlar. Devrancı sendikaların seçim dönemlerinde yönlendirdikleri yoğun sınıf mücadeleleri, hem işçiler için bir politik eğitim okulu olur, hem de varolan bütün politik güçleri etkiler. Devrimci sendikalar, sosyalizme giden yoldaki somut güncel görevleri, seçim mücadeleleri sırasında bu yolla sonuca yaklaşırlar. İşçilerin sandık başında da bu hedefler için birleşmeleri böyle sağlanır. Fakat örgütlerin seçim döneminin sınıf mücadelelerinin dışında tutan sendikalar, kaçınılmaz olarak, olsa olsa güçlü, "hükümete en yakın partiler" arasında bir seçim yapmaktaki sınırlı kalmırlar. Seçimleri işçilerin sınıf mücadelelerinin bir alanı haline getirmeye özenenler olan DISK üst yönetimi de, işçi sınıfının taleplerini gerçekleştirme için burjuva partilerinden bekler duruma düşmüştür. "İleri demokratik düzen" kavramı, sadece bu beklevisi gizlemek için kullanılmaktadır. Güncel görev olan demokratikleşme için sınıf mücadelelerini yönlendirmekten kaçak bir kuruluşun yönetimi, elbette, bu görevini yerine getirmesinde burjuva ideolojisinden ve burjuva partilerinden bağımsızlığını koruyamayacaktır.

GUÇBİRLİĞİ NEDİR ?

DISK kararının gerekçesinde, "demokrasi ve ilerlemeden yana olan tüm örgüt, güç ve kişilerin eylem birliğinden" söz edilmesi de, sadece görünüşü

kurtarma anlamını tasıtmaktadır. Evlem birliği, sınıf mücadeleleri içinde kurulur. İşçi ve emekçi kitlelerin, onlardan yana örgütlerin ve üyelerinin, somut mücadele hedeflerinde birleşmesiyle kurulur. Sınıf mücadelelerinde pişen evlem birliği, emekçileri, seçim gününde de sandığa ortak amaçlar için gitmeye hazırlar. Fakat, tek taraflı olarak, işçileri, seçim günü üstelik bir burjuva partisine oy atmaya çağırarak, bu eylem birliğini sadece sakatlar. Kaldı ki, DISK'in, "eylem birliği ve dayanışmanın oluşmasını önlemeye çalışan her türlü eğilime karşı uyanık olması ve etkin ve sürekliliğiyle pişen evlem birleşmesi" herşeyden önce, CHP yönetimindeki bu eğilime karşı mücadele vermesini bağlar. Bu da, en başta sosyal demokrat işçilerin sınıf uzlaşmacı fikirlerin etkisinden kurtarılmasıyla ve yine bu işçilerin devrimci, öncü işçilerin eylem birliğiyle sağlanır. Fakat işçilerin seçimlerdeki tutumunu, seçim günü sandığa oy atmakla sınırlayan anlayışın, bunu gerçekleştirme düşüncesizdir. Bu anlayış, ancak, öncü işçileri sınıf uzlaşmacı fikirlerle uzlaşmaya zorlamaya yarar.

Bazı çevrelerin, DISK'in kararını, "sosyal demokrasiyle güçbirliği" gibi göstererek savunmaya çalışmaları da boşuna bir çabadır. Güçbirliği, tek yanlı bir girişim değildir. Demokratik toplumsal muhalefetin bütün kesimlerini, özellikle aktif kesimlerini, başta da işçilerin en ileri unsurlarını birleştirebilme koşuluyla bir anlam taşır. Bu yapılmadan, sadece işçilerin "özgürlükleri savunma" bir siyasal partiye oy atmaya çağırılması güçbirliği değil, "güçbirliği" adına teslimiyet, güçleri parçalamaktır.

İLERİCİ SENDİKAL HAREKETİN YOZLAŞTIRILMASI

DISK üst yönetiminin, kararını savunmak için başvurduğu, işçi sınıfının bilimsel sosyalist partisinin seçimlere katıldığı gizleme taktiği, "güçbirliği"nin sahteliğinin en açık kanıtıdır. Bu tutum, "işçi sınıfının seçimlerde temsil edilmediği" demagojisiyle haklı gösterilmek isteniyor. Seçimler kasıtlı olarak burjuva partileri arasında bir yarış gibi gösterilerek, DISK üst yönetiminin, seçimini burjuva partileri arasında yapması savunulmaya çalışılıyor. Bu çarpıtma, seçimlere katılan bilimsel sosyalist partinin, "genel bir demokrasi ve sosyalizm propagandası ile yetineceği, ancak iktidar alternatif olmanın uzak kalacağı" gerekçesiyle desteklenmek isteniyor. (Politik, 17.4.1977, "Neden CHP" başlıklı yorum). Bu gerekçe de, sendikaların seçimlerdeki görevini, sandığa oy atarak bir partiyi "iktidara getirme"yle sınırlayan, seçimleri sınıf mücadelelerinin bir alanına dönüştürmeyi savsaklayan anlayışın bir itirafından ibarettir.

DISK'in tutumu, son çözümlemeye, "sendika aristokrasisi"nin ilericî sendikal hareketi yozlaştırıcı rolünü kanıtlamaktadır. DISK üst yönetiminin, sendikaların politik mücadeleleri rolüne yaklaşımı, bu rolü bir partinin desteklenmesine indirgeyen reformist yanlıgının bir uzantısıdır. DISK üst yönetimi, bu yanlıgı, Türk-İş içindeki "sosyal demokrat" denen sendika yönetimleriyle giderek daha çok paylaşıyor. Sendikaların politik oartiler karşısındaki tutumları, asıl amaçtan, yani sınıf mücadelelerinden koparıldıkça, sadece onların burjuva partileri arasındaki yarışın araçları haline gelmesi, işçi hareketinin bağımsızlığını ortadan kalkması sonucu doğar. DISK üst yönetiminin son kararı, ilericî sendikal hareketi bu yönde yozlaştırma çabalarına sunulan yeni bir hizmet olmuştur.

UÇURUM DERİNLEŞECEK

Surasını unutmamak gerek ki, seçimlerde CHP'nin desteklenmesi kararı, DISK üst yönetiminin işçi kitleleri ve kendi tabanı üzerindeki etkinliğini değil, etkisizliğini göstermektedir. İşçileri, tüm emekçileri ve demokratları, seçim döneminde ortak mücadelelere çağırarak, işçilerin seçim günü verecekleri kararın bu mücadelelerde oluşmasına rehberlik etmek, sınıf mücadeleleri sırasında pişen eylem birliğinin sandık başında da sürmesine yol göstermek yerine, üyelerini, alelacele kendi günülükteki partiyi iktidara getirmeye çağırarak, gerçekte işçilerin bağımsız olarak verecekleri karardan duyulan korkunun belirtisidir.

Bu karar, DISK üst yönetimiyle işçi sınıfı arasındaki uçurumu daha da derinleştirecektir. İstense de, istenmesede derinleştirecektir. Bu uçurumun derinleşmesinin sorumlusu, sınıf mücadelesinde kararlı öncü işçiler değil, bu mücadeleye yan çizen yöneticiler olacaktır. Bilimsel sosyalistler de, bu karara, en başta bu nedenle, ilericî sendikal hareket üzerinde yaratılan tehlikeyi değerlendirerek karşı çıkıyorlar. Yoksa DISK üst yönetiminin kararının, işçileri sosyal demokrat partinin oy pusulalarına doğru akın ettireceğini sanmak, işçi sınıfındaki gelişmeyi hiçe saymak olurdu. İşçi sınıfı, onun en deneyli unsurları, bu seçimleri temel sınıf çıkarları için mücadelelerin bir alanı haline getirmeyi, seçimlerde kendi bağımsız politikasının zaferini sağlamayı bilecektir.

Murat Bayrak Yasa Tanımıyor

BAYRAK'IN SON EYLEMLERİ

Sancak Tül fabrikalarının bulunduğu Bakırköy ve Safaköy geçtiğimiz aya kadar asayiş bakımından Jandarmaya bağlı bulunmaktaydı. Fakat İçişleri Bakanlığının aldığı bir karargereince Safaköy'de asayişin sağlanması görevi polis ve vardiye ve bu semtte bir polis karakolunun kurulmasına karar verildi. İstanbul Valiliği de bu semtte bir Emniyet Başkomiseri atadı. Safaköy Belediyesi ve çevre halkı Murat Bayrak'ın komandanının çevrede yarattığı dehşet ve terör havasından yaka siltiği için AP'li Murat Bayrak'la sıcak ilişkiler içinde bulunan Jandarma Komutanının gitmesinden sevinç duymaktaydılar. Fakat bu sevinçleri uzun sürmedi. İlaflalar geçtiği halde semt sakinleri polis karakolunun kurulmadığını ve jandannanın görevini sürdürdüğünü gördüler. Murat Bayrak'ın beslediği komandolar her zamanki gibi yarı zırhlı araç haline dönüştürülmüş telsiz yarasına aykırı olarak telsizlerle donatılmış pikaplara bindirilmiş olarak dehşet saçmaya, kendilerine karşı çıkan herkese saldırıya devam etmişlerdir. Safaköy Belediye Başkanı Tayip Şengül ve çevre halkının İstanbul Valisi Namık Kemal Şentürk'e yaptığı başvurular ise hiç bir sonuç vermemiş ve Vali bu semtte polis karakolu kurulması için İçişleri Bakanlığının aldığı kararı uygulayamamıştır.

HALK YAKA SİLKİYOR

Murat Bayrak'ın komandolarından dolayı sokağa çıkamayan, çocuklarını rahatça okula yollayamayan çevre halkı bölgenin güvenliğinden sorumlu olan jandannanın ise olaylara hiç kanşmadığını, tam tersi komandoları kollar bir tutum izlediğini belirtmekte ve "Jandannalar yemeklerini fabrikada yemektedirler, Jandarma Komutanı ise şirekli olarak Murat Bayrak'la dolışmaktadır. Böyle bir komutandan halkı saldırganlara karşı korumasını beklemek bir hayaldir." demektedirler.

BELEDİYE BAŞKANI ÇARESİZ

Safaköy'ün CHP'li Belediye Başkanı Tayip Şengül polis karakolunun kurulması kararını sevinçle karşıladıklarını, ancak Valiliğin bu kararı politik nedenlerden dolayı uygulamadığını sandığını söylemektedir. Belediye Başkanı polis karakolunun tabelasını kendilerinin hazırladığını fakat karakol açılmadığı için tabelanın ellerinde kaldığını belirterek, "Bizim Murat Bayrak'ın saldırgan komandolarından kurtulmamız için öncelikle şimdiki Jandarma Komutanının görevden alınması ilk şarttır. Yasalar uygulanmalı ve bu yasa ve otorite tanımayan kişi yola getirilmelidir" demiştir.

İstanbul'un, nüfusu 100 bine yaklaşan Safaköy semti şimdi saldırganlardan kurtulmanın tek yolu olarak seçimleri görmekte ve seçim sonunda İstanbul'a yasaları tam ve eksiksiz uygulayabilecek bir Valinin atanmasının tek çözüm olduğunu söylemektedirler.

Bakırköy yakınlarındaki Sancak Tül fabrikasının sahibi, Alparslan Türkeş'e yakınlığı ile bilinen ve fabrikalarında komando besleyen AP'li Murat Bayrak'tır. AP'li milletvekili komandanın aracılığı ile Bakırköy ve Safaköy semtlerinde terör havası estirmektedir.

AP'li olduğu halde gerek düşünce gerekse eylem bakımından MHP'ye yakın olan Bayrak ilginç bir kişiliğe sahiptir. Bir Yugoslav göçmeni olan Murat Bayrak Nazilerin Yugoslavya'yı işgali sırasında işgal kuvvetlerinin saflarında partizanlara karşı dövüşmüş, daha sonra da Türkiye'ye gelmiştir. Almanca, İtalyanca, Fransızca ve Sırpça'yı çok iyi konuşan göçmen Murat Bayrak Türkiye'ye geldikten sonra birden bire durumunu düzeltmiş ve yatırımları birbirini izlemeye başlamıştır. Bakırköy yakınlarındaki Sancak Tül tesislerinden başka Çanakale'de bir salça fabrikası ile Burhaniye'de yalnızca komando eğitiminde kullanılan sözde bir tatil köyüne sahip bulunan komando milletvekili Millet Meclisine de hiç uğramamakta, işleri ile ilgilenmektedir.

Murat Bayrak Çanakale'den AP milletvekili seçildikten sonra gerek meclis içinde, gerekse meclis dışında MHP parantezinde davranmış, geçen yılki bütçeye aleyhte oy verdiği halde partisinin ihraç edilmemiş, affedilmiştir. Daha doğrusu kimse onu ihraç etme cesaretini gösterememiştir.

Bayrak, daha sonra sahibi olduğu fabrikalarda ve tatil köyünde komando yetiştirmeye hız verniş, güvenlik kuvvetlerinin gözü önünde beslediği komandolarla çevre halkı ve fabrikalarında çalışan işçileri sindirmeye başlamıştır. Son olarak damadını üçüncü kez öldürme girişiminde bulunmuş, fakat damadının üzerine ateş eden araç fabrikasının garajında saklandığı halde polisleri araştırma için fabrikasına sokmamıştır. Bu olay nedeniyle geçenlerde bu davanın görüldüğü bir İstanbul Mahkemesinde Murat Bayrak'ın dokunulmazlığının kaldırılması istenmiştir.

Murat Bayrak'ın beslediği komandolar tarafından dövülen Safaköy'lü işçi

Safaköy Belediye Başkanı Tayip Şengül. Elinde kalan Polis Komiserliği tabelası ile.

Komandoların baskı ve şiddet eylemlerinden yaka siltken çevre halkından ümitli. "Bilsin bu terör" diyorlar.

KATANGA DEĞİL LUMUMBA'NIN

HUSEYİN BAŞ

Şili'de Allende'nin başkanlığındaki ilerici koalisyonun iktidarının kapılarına dayandığı sıralarda Washington "özel avlanma" sahasındaki olup bitenleri artan bir dikkatle izliyordu. Son zamanlarda CIA'nın çeşitli komplolar ve cinayet girişimlerini inceleyen senato komisyonlarının yayımlanan resmi belgelerde yer alan bazı CIA raporları ABD'nin Şili olaylarını, daha başlangıcından bu yana ne denli ilgi ile izlediğini ortaya koymaktadır. Başkan Allende'nin anayasal rejimini utandıran bir biçimde arkadan hamçerleyen caniyane komplonun kaynağında, kuşkusuz, ABD emperyalizmi var. Bu artık sayısız belge ve tanıklıklarla "tarihe mal olmuş" bir gerçek. Ama yukarıda sözü edilen CIA belgesinde önemle üzerinde durulması gereken nokta, ABD'nin Allende'nin iktidara yürümesinin ABD'yi korkutan asıl yanının ne olduğunu açıklamaktadır. Raporla CIA seçimleri Allende'nin ilerici cephesinin kazanacağını belirttikten sonra, ABD'nin bu durumda Şili'de uğrayabileceği ekonomik kayıpların neler olabileceğine değinmekte ve konuyu enine boyuna incelemektedir. Vardığı sonuç, Allende'nin ülkedeki tüm ekonomik çıkarlarını engellese de ABD'nin, son irdelemede, dayanılmayacak bir kayıba uğramayacağıdır. CIA'nın, giderek Amerikan hükümetinin asıl korkusu "özel avlanma" sahası içinde yer alan bir ülkede, ABD'nin çıkarlarına yönelebilecek ve bu konuda başarı kazanabilecek bir hareketin tüm Latin Amerika'yı "olumsuz yönde" etkileyebilecek bir "örnek" haline gelmesi olasılığıdır. Hatta CIA, yine söz konusu raporunda, bu konuda daha da ileri gitmekte, Allende'nin başarısının salt Latin Amerika'yı değil, Afrika'yı ve Vietnam'ı da "olumsuz" yönde etkileyebileceğini ileri sürmektedir. Ünlü Amerikalı gazeteci ve yorumcu Walter Lippmann "Sosyalist yönetimlerin asıl gücü, onların bir takım gizli eylemlerinden değil, örnek olabile niteliklerinden gelmektedir" derken, kuşkusuz, aynı kuşkuyla dile getiriyordu. Sosyalist düzenin, düşüncenin, ulusların gerçek kurtuluşunda karşı konulamayan ilham kaynağı olması gerçekten de başta ABD emperyalizmi olmak üzere onun dümen suyunda seyreden tüm irili ufaklı emperyalizmlerin büyük korkusu olmuştur. Latin Amerika'yı bir uçtan öbürüne saran kurtuluş ateşinin kıvılcıkları, Vietnam'a, Afrika'ya sıçramıştır. Vietnam'daki başarı Laos'u, Kamboçya'yı etkilemekle kalmamış, bir çırpıda kıtaları aşarak Kara Afrika'nın kurtuluşlarına ulaşmıştır. Angola Afrika kurtuluş hareketi sirecinde Cezayir, Gine-Bissau, Mozambik, Gine, Mali, Libya, Güney Yemen, Somali, Etiyopya, Kongo Brazaville, Gana, Uganda, Tanzanya, Zimbabve ile birlikte önemli bir etaptır.

INTERNASYONALIST DAYANIŞMA ÖRNEĞİ

Angola kurtuluş hareketinin, yeni sömürgecilik oyununa düşmeden, bilimsel sosyalist yöntemleri benimseyerek düze, esenliğe çıkması, siyah kıtada muazzam stratejik ve ekonomik çıkarları bulunan batılı emperyalistleri büyük ölçüde tedirgin etmektedir. Angola kurtuluşlarının sosyalist dünyanın

etkin maddi ve politik yardımıyla başarıya ulaşmasını engellemek için batılı emperyalist güçlerin, Mao'cu kılığın de somut bir biçimde katılmasıyla nasıl FNLA ve UNITA türü yerel ihanet sebekeleriyle ülkeyi bir baştan öbürine kana buladıkları henüz belleklerden silinmemiştir. Ama Küba'nın proleter enternasyonalizmin üstün örneklerinden birini vererek en seçkin savaşçıları Angola halkının yardımına göndermesi, Sovyetler Birliği ve sosyalist dünyanın etkin maddi ve politik desteği ile emperyalizmin oyunlarını bütünüyle bozmuş ve Angola siyah kıtanın gün geçtikçe güçlenen sosyalist hareketi içinde onurlu yerini almıştır.

GERÇİKLİK ÇEMBERİ GÖREV BAŞINDA

Batılı emperyalist güçler Angola'da, boşuna direnmiyorlardı. Zengin madenler, başta elmas ve petrol olmak üzere, Amerikan, Batı Alman, Belçika ve İngiliz tekelileri tarafından kıyasıya sömürülmekteydi. Kuşkusuz emperyalizm bu alandaki muazzam çıkarlarını korumak için kan döküyordu. Ama yukarıda da belirtildiği gibi, emperyalizmin asıl korkusu, Angola ateşinin tüm siyah kıtayı sarmasıydı. Şimdi korktuğu başına gelmiştir. Sosyalist Angola zafininin birinci yılını doldururken Polisario savaşçıları Sahra'da tutucu Kral Hasan rejimine, Zimbabve kurtuluşçuları Ian Smith ve Corster'in hayasız ırkçı düzenlerine karşı her geçen gün güçlenen silahlı direnç sürdürmektedirler. Son gelen haberler batılı emperyalist güçlerin kuklası faşist Mabutu rejimine karşı "Kongo ulusal kurtuluş cephesi" savaşçılarınin harekete geçtiğini ve zengin Şaba eyaletinde (Katanga) merkezi hükümetin kuvvetlerini bozguna uğratarak Zaire'nin içlerine doğru ilerlediklerini bildirmektedirler. Zaire'de büyük çıkarları olan batılı güçler panik içindedirler. Hiç bir somut kanıt dayanmaksızın bu konuda Angola'yı, Küba'yı ve Sovyetler Birliği'ni suçlamakta, uçak, silah, para ve politik destekle siyah kıtadaki ulusal hareketlerin bastırılmasında etkin bir köprübaşı olarak kullandıkları faşist Mobutu rejimini kurtarmanın ardında nefes tüketmektedirler. Tutucu Hasan rejimi Mobutu'nun emrine asker göndermeye dek varmıştı işi. Fransız tekelci sermayesinin halkın çoğunluğu tarafından her seçimde biraz daha köşeye sıkıştırılan temsilcisi Giscard d'Estaing yönetimi "batının savunulması" bahanesiyle hava kuvvetlerini harekete geçirerek Mobutu'ya lojistik yardım girişimindedir. ABD ise, sorunun Vietnam türü bir uluslararası çatışma ortamına sürüklenmemesi için şimdilik, batılı mütefakileri aracılığıyla müdahaleyi seçmiş görünmektedir. Bu arada emperyalizm tüm iletişim araçlarını harekete geçirerek Sovyet Devlet Başkanı Nikolay Podgorni ile Küba lideri Fidel Castro'nun bazı Afrika ülkelerini ziyaretini istismar etmektedir. Batı basını Afrika'nın Sovyetler tarafından "istilaya" uğradığı yalanıyla, emperyalizmin kurtuluş hareketlerine doğrudan müdahalesine zemin hazırlamak istemektedir. Şaba'da harekete geçen kurtuluşçuları sanki paralı askerlermiş gibi "Katangalı jandarma"lar olarak dünya ka-

JANDARMALARI HALK SAVAŞÇILARI

muoyuna yutturmaya kalkışması da yine batının oyunları arasındadır. Katanga jandarmalar hatırlanacağı üzere 1959/1960'larda emperyalizmin ayrımcı hareketi körükleyerek Kongo'yu kana buladığı dönemlerde Çombe'nin ihanet şebekesine dahil paralı askerlerdi. Ülkeyi kıyasıyla sömüren batılı büyük maden şirketleri Patrice Lumumba'nın Birleşik ve federatif tezlerine karşı satılık Çombe'nin yönetiminde ayrımcı Katanga hareketini çıkarmıştı. Amaç yurtsever Lumumba'nın halkın ezici oyu ve desteğiyle zafere ulaşan birleşimci hareketini, ülkenin toprakları zenginliklerinin görülmemiş bir oranda yoğunlaştığı Katanga eyaletini federasyondan kopararak, engellemektir. Batılı güçlerin entrikalarıyla BM askerleri, paralı askerlerden oluşan Çombe'nin Katanga ayrımcı hareketini bastıramadı. Lumumba ise, batılı güçlerle flört eden Kasavubu tarafından Katanga'ılara teslim edilerek alçakça katledildi. Ünlü "Maden Birliği" tekelinin istediği olmuştur. Bu kez BM'nin baskısıyla Çombe'yi desteklemekten vazgeçecektir. Böylece Katanga ayrımcı hareketi sona erdi. Ülke yeniden batı sömürsü altına girmişti. Oysa Lumumba'nın yaktığı özgürlük ve kurtuluş ateşi sönmemişti. 1964 yılında tüm ülkeyi kapsayan büyük bir isyan hareketi patlak verdi. Başkenti Stanleyville olan bir halk cumhuriyeti ilan edildi. Lumumba bir kez daha zafere ulaşmıştı. Çombe yine sahneye çıkarıldı. Bu kez ABD ve batılı güçlerin tümünden destek görüyordu. Paralı askerleriyle genç cumhuriyeti ezdi. Bir süre sonra Çombe bir askeri darbeyle iktidardan uzaklaştırıldı. Mobutu iş başına getirildi. Mobutu bütünüyle emperyalizmin dümen suyunda seyrediyordu. Başta Angola olmak üzere Afrika'daki tüm kurtuluşçu hareketlere karşı cephe aldı.

Batının Çombe'nin ihanet ordusuyula özdeşleştirme büyük özen gösterdiği Şaba'lı kurtuluşçular, aslında, kolaylıkla anlaşılacak gibi, gerçek yurtseverlerden oluşmaktadır. Kongo Ulusal Kurtuluş Cephesi adı altında savaştan hareketin (F.L.N.C) amacı da salt Şaba'yı (eski Katanga) kapsamamaktır. Şaba'lı kurtuluşçular ülkenin tümünü Mobutu ve batılı tekelinin süsundan kurtarmaktır. 19 Haziran 1968'de oluşturulan hareketin programının 3 maddesi, hareketin amaçlarını şu üç temel doğrultuda özetlemektedir.

"F.L.N.C devrimci ve ilerici bir harektir.

"F.L.N.C'yi niteleyen genel ilkeler şunlardır: Bir devrimci kurum, askeri ve politik bir disiplin, kitlelerle ilişki, dünyadaki tüm özgürlükçü ve kurtuluşçu hareketlerle militan dayanışma. Kendisi gibi emperyalizmle, yeni sömürgeci-likle savaştan tüm halk hareketlerini destekleme."

Kongo Ulusal Kurtuluş Cephesinin lideri Nathanael Lumumba'nın da önemle altını çizdiği gibi hareket sadece Mobutu'nun iktidarına dek satılmış, soygun şebekesini ülkeden kovmak değil, böylesi rejimleri ülkenin başına musallat eden kokuşmuş kapitalist uşaklığı düzenini kökünden yıkmak ve ülkeyi gerçek kurtuluşun düzeni sosyalist düzenle donatmaktır. Şaba'lı kurtuluşçular, görüldüğü üzere, batılı tekelere satılmış Katanga jandarmaları değillerdir. Hedefleri, tıpkı Angola, tıpkı Mozambik gibi gerçek kurtuluşu kadar savaştır. Batılı kapitalist ülkelerin telaşı bu yüzden. Şimdiden ikinci bir Angola'yı engellemek için ihanet cephesi oluşturmuşlardır. Hazin, ibret verici olan başta Soyvetler Birliği olmak üzere tüm Sosyalist ve ilerici dünyanın desteğine karşı Kongo kurtuluş savaşımlarını emek için oluşturulan ihanet cephesinde büyük kapitalist ülkelerin yanında Mao'cu kliğin de yer almasıdır..

RUDE PRAVO: "FARKLI ÖZGÜRLÜK ANLAYIŞLARI, BAŞKA DEVLETLERİN İÇİŞLERİNE KARIŞILMASINA BAHANE EDİLEMEZ."

Çekoslovakya Komünist Partisi'nin günlük yayın organı Rude Pravo, Dışişleri Bakanı Bohusla Chnoupek'in, batılı ülkelerinde insan hakları konusunda yürütülen anti-komünist kampanyaya ilişkin görüşlerini yayınladı.

Bu kampanyanın sosyalist ülkelerin ve bu arada Çekoslovakya'nın içişlerini kanşmayı amaçladığını belirten Chnoupek şöyle diyor: "Toplumsal hak ve özgürlükleri konusunda, İslam sistem farklılıklarından doğan değişik anlayışlara sahip olmamız, diğer devletlerin içişlerine karışılması için hiç bir biçimde bahane yapılamaz. Böyle bir tutum, Birleşmiş Milletler anayasasına ve genel olarak benimsenmiş uluslararası yasal normlara aykırıdır."

Rude Pravo daha sonra, Çekoslovak Dışişleri Bakanının şu sözlerine yer veriyor:

"Ancak, bir devletin, insan haklarını açıkça ve sistematik olarak çiğnemesi ve uluslararası hukukun ve belirli uluslararası belgelerin koyduğu temel ilkelere ihlal etmesi halinde, insan hakları konusunda sadece bir iş çorun olmanın çıkar ve uluslararası kamuoyunun haklı ilgi konusudur.

"Örneğin Güney Afrika Cumhuriyeti'ndeki, Rodezya'daki, Şili'deki, İsrail'deki ve başka ülkelerdeki faşist ve ırkçı rejimler tarafından insan haklarının açıkça çiğnemesi gibi durumlar, devletler arasındaki dostça ilişki ve barışçı işbirliği ilkelerini yaralamakta ve sonuç olarak uluslararası barış ve güvenliği tehdit eden çatışmalar yaratmaktadır. Bu yüzden de BM ve onun organları, söz konusu ülkelerde insan haklarının açıkça çiğnemesiyle sürekli olarak ilgilenmekte ve bunlara karşı uluslararası düzeyde çeşitli önlemler almaktadır."

Çekoslovakya'nın ve diğer sosyalist ülkelerin, insan haklarının korunmasıyla ilgili uluslararası belgeleri onaylamış olduklarını belirten B. Chnoupek, daha sonra şöyle dedi: "Sosyalist ülkelere karşı açılan şimdiki dişmanca kampanyanın bir özelliği, insan hak ve özgürlüklerine bugün o denli ilgi gösteren ABD gibi pekkok Batı ülkesinin, insan hakları anlaşmalarını henüz onaylamış olmaması, üstelik aparteid (ırk ayrımı), jenosit ve savaş suçları gibi konulardaki uluslararası anlaşma belgelerini de daha imzalamamış olmalarıdır."

SOSYALİST ENTERNASYONAL, EMPERYALİZMLE BİR KEZ DAHA KOL KOLA GİRDİ

Fransa'nın, Zaire'de meşru hakları için savaştan Şaba (Katanga) halkına karşı, gerici Mobutu rejiminin yardımına koşması, Sosyalist Enternasyonal tarafından sessizlikle geçiştirildi. Sosyalist Enternasyonal'ın konuyla ilgili toplantılarında, Fransa'nın kınanması konusunda bir karar alınmadı. Fransa, Fas'ı takı emperyalizmin işbirlikçisi yönetim Mobutu hükümetine gönderdiği silahları taşımak üzere kendi uçaklarını havalandırması ve bunu bütün dünyaya ilan etmişti. Fransa'daki bütün ilerici güçlerin, sol birlik partilerinin, bu saldırgan politikaya karşı gösterdiği tepki, Giscard iktidarını geriye çark zorunda bıraktı. Fakat, emperyalizmin yaşamsal çıkarlarının baştan ve bağımsızlıktan yana olduğu geçişinin böylece bir kez daha kanıtlanması, Sosyalist Enternasyonal kurmaylarını uyuklarından uyandırmaya yetmedi.

Sosyalist Enternasyonal'ın bu son tutumu, sağ sosyal demokrat yöneticilerin, emperyalizmin yaygın kıskırtıcılığı politikasını destekleme çizgisinde hâlâ ısrarlı olduklarını gösteriyor. Özellikle Afrika, Sosyalist Enternasyonal yönetiminin başlıca yayılma alanı olarak seçtiği bölgeler arasında yer alıyor. Dünyanın bu bölgesinde ulusal ve toplumsal kurtuluş mücadelesini kendi tekeline sokma hesapları, Sosyalist Enternasyonal yöneticilerini, kıtanın en gerici güçleriyle ilişkilerini yumuşak tutmaya zorluyor. Bu yayılma ve gerici güçlerle gizli anlaşmalar yapma politikası, dünyanın diğer geri kalmış bölgelerinde de sürdürülüyor. Özellikle Ortadoğu'da. Sosyalist Enternasyonal'e yeni katılan CHP'nin, kuruluşun en sağ kanat liderleriyle yaptığı anlaşmalar, bu yayılma politikasına bakalım nelei getirecek?

ORLANDO MILLAS:

"CUNTA'NIN GÖBEK BAĞI KESİLMELİDİR"

Şili Komünist Partisi Genel Sekreteri Luis Corvalan'ın özgürlüğüne kavuşması, Şili halkının faşist cuntaya karşı mücadelesine yeni bir hız kazandırdı. Şili'li bilimsel sosyalistler, ilerici ve yurtsever güçler, Halk Birliği'ni oluşturulan ve örgütler, gizlilik koşulları altındaki çalışmalarını bugün daha ileri bir düzeyde sürdürüyorlar.

Şili Komünist Partisi Politik Büro Üyesi Orlando Millas, geçtiğimiz hafta Fransa'da FKP yöneticileriyle görüşme yaptı. Corvalan'ın bu yıl içinde, başta George Marchais ile görüşmek üzere Fransa'ya bir gezi yapacağını açıkladığı bu görüşmeler sırasında, Orlando Millas ülkesindeki durum hakkında açıklamalarda bulundu. Millas'ın l'Humanite gazetesinde yayınlanan açıklamasında, cuntayla işbirliği yapan Hristiyan Demokrat Partinin ve Ulusal Parti'nin durumuna da değinildi. Faşist terörün bu iki örgütü de kapsamına almasıyla, özellikle hristiyan demokratların cuntaya karşı bir tutum aldıklarını belirten Millas şöyle dedi: "Diktatörlükle işbirliği yapan unsurlardan arındıktan sonra, hristiyan demokratlar, baskılar karşısında ve faşizmin reddedilmesi düzeyinde kendi birliklerini sağladılar.

"Bu, bizi, onlara şu üç öneriyi yapmaya yöneltti: Diktatörlüğü devirmek için bir anlaşmanın yapılması, diktatörlüğün devrilmesinden sonra uygulanacak politika konusunda bir anlaşmanın sağlanması ve demokrasinin yeniden kurulmasından sonra ortaklaşa bir hükümet için bir anlaşmanın imzalanması.

"Kuşkusuz biz bu üç anlaşmanın da gerçekleşmesini istiyoruz. Ancak, bunlardan yalnızca birinin ya da ikisinin imzalanması da ileri doğru atılmış bir adım olacaktır.

"Ayrıca Halk Birliği'nin ülkedeki bütün güçlere, bu arada hristiyan demokratlara ve silahlı kuvvetlere bir "ivedi demokratik görevler platformu" önerdiğini hatırlatmak gerekiyor. Bu platformda şu ilkelere yer alıyor: Bütün politik tutuklular için özgürlük, bütün mahkumlar için af, faşistlerin cezalandırılması, olağanüstü yasalardan kaldırılması, siyasi polis dağıtılması, siyasal partilerin ve sendikaların hak ve özgürlüklerinin geri getirilmesi, yarı organlarındaki ve silahlı kuvvetlerdeki faşist unsurların temizlenmesi..."

O. Millas, Carter yönetiminin cuntaya yapılan askeri yardımı kesme kararı alınmasın, her türlü yardımın kesilmesi alınmasın gelmediğini de belirtti. Cunta'nın yeni Washington büyükelçisini, Carter tarafından özel görüşmeye kabul edilmesini, ABD yönetimi ile cunta arasındaki bağları devamına örnek olarak gösterdi. Millas, ayrıca, gizli polis örgütü DINA'nın da ABD'den gelen ve CIA mensubu uzmanların yardımıyla çalıştığını hatırlattı.

ŞKP Politik Büro Üyesi, ülkenin içinde bulunduğu ekonomik kaosa karşı başta ABD olmak üzere birçok emperyalist ülkenin cuntaya omuz verdiğini belirtti. Cuntayı destekleyenler arasında Fransı, Federal Alman, Güney Afrika ve Çin yönetimlerini saydı. Millas, buna en kısa zamanda son vermesini, cuntanın kasalarını besleyen göbek bağının kesilmesini istedi.

Ülkede "kayıp" olarak gösterilen siyasal tutuklu sayısının 2.500'e ulaştığını açıklayan Orlando Millas, geçen 11 Eylül'de de, Parti'nin Merkez Komitesi üyelerinden Marta Ugarte'ne, kollan ve baskıların kesilmiş durumdaki cesedinin bulunduğunu hatırlattı.

ÖMER POLAT'LA SÖYLEŞİ

"PARTİLİ OLMAK SANATÇIYA YETENEĞİNİN ÖTESİNE GİDEN BİR İŞİK TUTAR. KONGRE KARARLARI SENİ DAHA UZAKI GÖRMENE ZORLAR. YARATICILIĞIN ARTAR. TOPLUMUN GERİSİNDE KALIP YAZAN OLMAZSIN. PARTİLİ OLMAK SENİ YIĞINLARLA BAĞ KURMAYA GÖTÜRÜR. FABRİKAYA GİRERSİN. İŞÇİNİN YİRMİDÖRT SAATİNDE OLURSUN. YENİ OKUYUCUNLA KURACAGIN BAĞ SENİ DAHA İYİYİ YAZMAYA GÖTÜRÜR. BU SEFER ONLARIN KORKULARINI, KÖTÜ YANLARINI, İYİ YANLARINI YAZARSIN. KUYRUKLARINA TAKILMaktan İSE SENİ PARTİ ALIKOYAR. ÇÜNKÜ PARTİ YIĞINLARA YOL GÖSTERENDİR".

● Dilan adlı yapıtınızla "1977 Madıralı Roman Odüğü"nü kazandınız. Önce kullandığınız Dilan adlı bir kırt kızının sevdiğinden yola çıkarak bir aşireti anlatıyorsunuz. Neden böyle bir konuyu seçtiniz?

● Hiç anlatılmadı da ondan. Gerçi anlatmaya çalışılan oldu. Kimi, Osmanlı gidip Cumhuriyet geldiğinde, Doğu'yu Doğu değiştirdi diye anlattı. Kimi de Genel Kurmayın arşivinden yararlanarak Doğu'nun romanını yazmaya çalıştı. Doğu'ya gitmeden, orada yaşamadan. Kimi de Doğu'yla ilgili duyduğu ilginç bir olayı roman diye yazdı. Daha doğrusu bir yığın olaylar dizisi roman diye anlattı. Doğunun insanı, onunun acısı, sevdası, çektiği zulüm anlatılmadı. Ben Dilan'da işte bu insanlarımızın acısıyla biraz da sevdalarını anlatmaya çalıştım.

● Çoğunlukla köy romanlarınızda insanlar iş bir biçimde anlatılır. Ya çok iyi, ya çok kötü. Ama siz Dilan'da ağasının oğlu Paşo'yu anlatırken bu şemadan uzaklaşıyorsunuz. Bu konuda ne dersiniz?

● Paşo da bir insan. İyi yanından daha çok kötü yanı olan bir ağa oğlu. Yıllığı insan olduğundan, kötü yanı ise ağalık kurumundan geliyor. Biz diyoruz ki, ağalık kurumu olmasaydı, ya da Paşo ağa oğlu olmasaydı bu kadar kötü olmayacaktı. Suçlu o değil, kurum. Çünkü ona çocukluğunu yaşatmayan, onu yü-

rümeğe başladığı andan beri diğer çocuklardan ayrılan, konuk sofralarında büyük bir adammış gibi sofraya oturtan, geceleri ise gizlice odasında çelik çomak oyanatan, öncüne hulanılan el peçe durdurtan ağalık. Onu kötü eden de bu. Anlatmak gereğini duymamız da bunları. Ezilen köylüler bir gün işçi sınıfı önderliğindeki sınıf mücadelesinde ağalık kurumunu ortadan kaldırdıklarında sadece kendilerini değil onları da kurtaracaklar.

● Kero en çok ezilen bir emekçi. Onun iyi ve kötü yanları ise birbirleriyle başı gidiyor. Bu konuda ne dersiniz?

● Haklısınız. Kero'nun da iyi ve kötü yanlarının varlığına suçlu gene toplumsal yapı. Onu kötü planlar kurdurtmaya götüren gene ağalık kurumu. Kero'ya ise bi kurum Paşo'ya verdiği tersini veriyor. Kırk yaşına geldiği halde onu adam yerine koymuyor. En çok onu eziyor. Ve Kero'da kötü olmak bir çeşit kurtuluşa doğru gidiyor, ama bu onu affettirmez. İyi yanları ise ezilmesinin getirdiği bir zorunluluk. Ağalık kurumu ortadan kalkmasıyla ezilenin de ortadan kalkacağımsinelenmesi en iyi yanı.

● Dilan'a gelince: Biz de alışılmışın ötesinde bir sevdadır. Bugüne kadar genellikle yazılanların tersi. Göz göze gelmekle, açıklanamayan bir nedende değil de elle tutulur bir nedene dayalı sevdadır. Bunun üzerinde durur musunuz?

● Başlarda Dilan hem ağasının oğluna hem de hulam Mirkan'a ilgi duymaktadır. Bu ikili ilgi onu sevmetken çok unurlandırıyor. Çünkü peşinde dolaşanların biri ağa oğlu, öbürü ise köyün en iyi delikanlılarından biridir. İş seçimi geldiğinde Dilan seçimini doğru yapar. Ağasının oğluya evlenmeyi düşünmez. Çünkü Paşo olsa bir yıl onun olacaktır. Sonra babası, veya kendi isteği sonucu başka kanlar alacaktır. Bu böyle ola gelmiştir ağalığın zagonunda. Ama Mirkan'la evlenirse Mirkan onun olacaktır. İşte sevdadır bu seçimle birlik başlar. Eli dahi eline değmediği Mirkan onun uğruna kaçakçılığa gider. Başlık parası için. Dilan ilk defa insan yerine koyulmanın tadını, mutluluğunu tatmaktadır. İşte onun sevdası yoluna sokan da bu duygudur.

● Ağrı'lı olduğunuzu biliyoruz. Pekti oralara gittiğinizde nasıl karşılanıyorsunuz, yazdıklarınızı okuyorlar mı?

● Ağaların dışında olanlar çok iyi karşıyorlar. Seviyorlar, benimle övünüyorlar. Bu çok güzel bir şey. Herşeyimi borçlu olduğum insanlarla karşı görüşümü az da olsa yapmış olmanın karşılığını fazlasıyla vermeleri çok güzel. Okumalarna gelince: Çok okuyorlar. Köylerde bile, okuma bilenler okuma bilmeyenlere okuyorlar köy odalarında. Eskiden Siret (Hz. Ali'nin cenkenleri anlatan acem düzmesi) okurlardı. Ağrı'ya geçen kiş gittiğinde Dilan yeni çıkmıştı. Çocukla bile elinde Dilan vardı. Beni birbirlerine gösteriyorlardı. Kimi ellerime salsıyor, öpüyordu. Eskiden bunu Ağrı'ya gelen artistlere yapıları. Ama artık onlara uzatmıyorum. Yolda bir görmeye gitmek de hasret gidemiyor. Anlayacağınız iki parçaya bölündüm. Yanım burda, yanım orda. Çünkü burda da zulüm var. Kılık değiştiren ağalar burda daha çok. Hem daha zulümkâr.

● Yani şimdi buradaki "ağaların" mı yazacaksınız?

● Çok istiyorum. Ama zor. Doğu'yu yazmak öyle bir yılın işi değildi. Orda geçen otuz yılın işiydi. Sonra feodalizm içinde insan daha dur, anlaşılması daha kolay. Çoğunu yüzüne bak tanı. Git

Doğu'da bir kahveye gir, bu ağa, bu hulam, bu memur diye say. Ama burda? Burda insan daha kaçış. Korkular, acılar, kinler daha saklı. Muhibir bilinmiyor, ezenler işlerini daha bir ustaca sürdürüyorlar. Orda ağanın yüceliğini anlatan birkaç yarıdakçı yok. Burda büyük gazeteler, sinemalar, televizyonlar var.

Kapitalist ilişkiler var uzun sözün kısası. Feodalizmden daha zalim, daha acımasız. Ağaların yerini burjuvazi almış. Hulanın yerini de yüzbinlerce işçi. Burada öyle bizim Doğu'daki gibi hulamla ağa bir köyde oturmuyorlar. İkisini bir arada görmek İsa'nın gökten indiğini görmek gibi birşey. Buranın beyleri bilmedimiz yerlerde oturuyorlar. Bil ki Olimpos'da. İşçiler ise fabrikalarda, malathanelerde. Ben ise ikisine de uzakta oturuyorum. Ama işin içine girmek gerek. Ya Olimpos'a çıkmak, ki oraya çıkmaya gücümüz yetmez, ya fabrikalara, yani işçi sınıfının arasına girmek. Hem burdaki işçiler öyle bizim hulanlara benzemiyorlar. Kero gibi kurtuluşa Köröğlü olmakta görev yok. Sınıf mücadelesi diyorlar, partizan diyorlar. İşte işçilerin yazmanın yolu da bu iki yoldan geçiyor. Yani, birincisi, onların sınıf mücadelesinin yanında olmak, ikincisi ise partili olmak.

● Bu ikisinden başka yol yok mu sizce?

● Var. Evde oturmak var. Küçük burjuvaya işçi tulumu giydirip onu işçi diye anlatmak var. Dününden hayal kurmak, arından roman yazmak var. Ama bu yolun sonu var. Büyük bir uçurum hem de. Ben işçi romanını yazdım önceki iki yolda götürüyorum. Partili olmak sanatçıya yeteneğinin ötesine giden bir ışık tutar. Kongre kararları seni daha uzaktı görmeye zorlar. Yaratıcılığın artar. Toplumun gerisinde kalıp yazan olmazsın. Partili olmak seni yığınlarla bağ kurmaya götürür. Fabrikaya gidersin. İşçinin yirmidört saatinde olursun. Yeni okuyucunla kuracağın bağ seni daha iyiyi yazmaya götürür. Bu sefer onların korkularını, kötü yanlarını, iyi yanlarını yazarsın. Kuyruklarına takılmaktan ise seni parti alıkoymaz. Çünkü parti yığınlarla yol gösterendir.

YALÇIN ÇETİN'İ KAYBETTİK

NEZH DANYAL

Geçtiğimiz hafta büyük karikatürçü Yalçın Çetin'i genç yaşta yitirdik. (1934). Daha 1976 yılı sonlarında Gabrova (Bulgaristan) mizah ve hiciv evi tarafından düzenlenen en iyi yüz modern karikatürçüsünden biri seçilmişti. En verimli dönemindeydi Yalçın Çetin. Konu ve çizimde sürekli kendini yenileyen bir karikatür anlayışı vardı. Son çizimleri Karagöz tipinin karikatüre uygulamıştı.

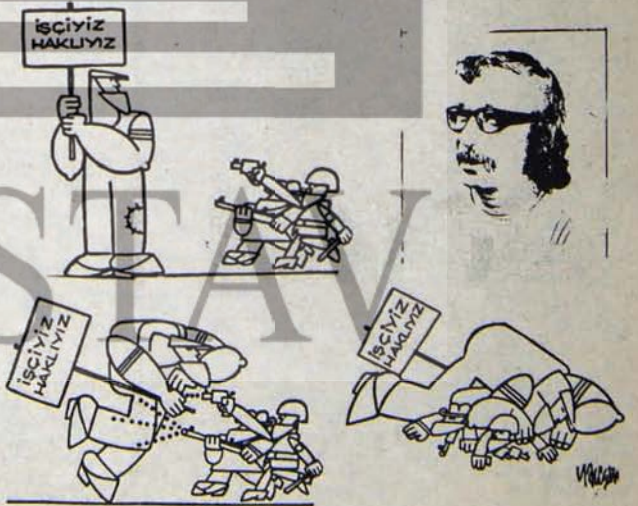
1960'dan sonra sınıfsal ilişkilerin belirlenmesi sürecinde Yalçın Çetin, işçi ve emekçi sınıflardan yana karikatür çizmeyi görev bildi. Yeni çıkan kitabı "DOSYA"da bu özelliği Çetin Altan tarafından şöyle tanımlanıyor:

"Karikatürü yolculuklarda vakit geçirmek için bakılan eğlence dergilerinden çıkarıp sınıfsal bir savaşın silahı olarak bilemekle dahi yetinmeyi az gördü de, kimsenin üyesi olmaya kolay yanaşmadığı İşçi Partisi'ne girdi."

1947 yılından beri karikatür çizilen Yalçın Çetin, yurt içinde kazandığı ödüllerden başka karikatürleri dünya gündürü müzelerine de aldı. (Gabrova, Tolentino)

Uzun yıllar Almanya'nın Münih şehrinde çizgi film çizeri olarak çalıştı. Yurda döndüğünde kendine özgü çizgisıyla yaptığı çizgi filmler yurt içinde olduğu kadar yurt dışında da başarılar kazandı. (Fransa, İspanya)

Yalçın Çetin karikatür emekçisiydi. Son arzusu karikatür kitabı "DOSYA"yı basılı görmektir. Gördü son kitabını ve bizlere bıraktığı özgün çizgilerini. O'nun için "karikatürle doğdu, karikatürle yaşadı, karikatürle öldü, ama işçi ve emekçi sınıfların yanında yerini alarak" diye yazılmalı. Kitapları "VATAN MİLLET SAKARYA", "DOSYA" bunun kamıdır. Yalçın Ağabeyi unutmayacağız.

LENİN 107 YAŞINDA

Büyük Ekim Sosyalist Devrimi'nin önderi Viladimir İlyiç Lenin, 22 Nisan 1870'de doğdu. Devrimde 47 yaşındaydı. Bugünse onun yüzüncü yaşından söz ediliyor. Bu sadece anma amacıyla, etkileyici, coşkulandırıcı olması için söylenmiş bir söz değil. Lenin, Marksizmin devrimci ruhunu, yaratıcı özünü kavramış, onu emperyalizm, proleter devrimleri ve sosyalizmin kuruluşu koşullarına uygulanış olmasıyla günümüze ulaştırıyor. Bugünün ve geleceğin mücadelelerine ışık tutuyor.

Lenin, bir de, Marksist parti kuramını olgunlaştırmasıyla, "yeni tip bir Marksist parti"nin yaratıcısı ve önderi oluşuyla bilimsel sosyalist kuramın ve eylemin geliştirilmesinde benzersiz bir yer alıyor. Burada L.I. Brejnev'in O'nun yüzüncü doğum yıldönümünde yaptığı konuşmada belirttiği gibi, Lenin'in partisinin üyeliklerin yenilenmesi sırasında 1 numaralı üye kartını ona ayırmasının anlamı da ortaya çıkıyor.

Günümüzde, sosyalist ülkelerde olduğu gibi kapitalist ülkelerde de Lenin'in yaşamını, kişiliğini, mücadelelerini, düşüncelerini konu edinen, onlardan yola çıkan, onlara dayanan sayısız bilim ve sanat eseri üretiliyor. Dünya dillerine en çok çevrilen, en çok okunan yazının Lenin olduğunu, Birleşmiş Milletler kaynakları belirtiyor. Lenin'in eserleri kapitalist ülkelerde, burjuva bilim çevrelerinde bile dikkatle, enine boyuna inceleniyor; kapitalist ülkelerin üniversitelerinde resmi eğitim programların-

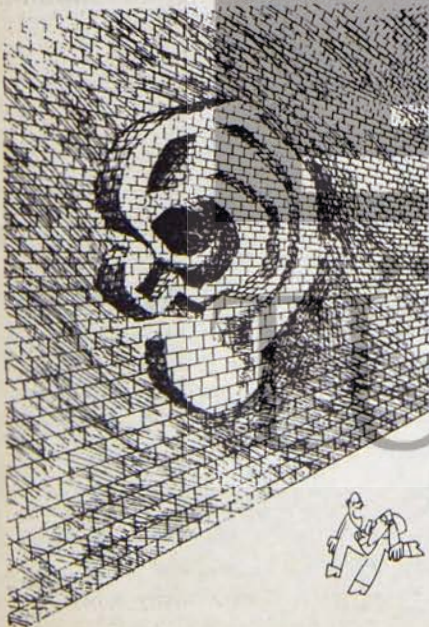
Alente'nin Aralık 1972'de Sovyet halkına armağan olarak Brejnev'e gönderdiği Lenin büstü.

da yer alıyor.

Bütün bu nedenlerle ve öğretmelerinin pratiğin sınavından her defasında güçlenerek çıkmasıyla,

dünya proletaryasının mücadeleleri sonunda hayata geçirilmesiyle Lenin, en başarılı öğrencisi olduğu bilimsel sosyalizmin kurucuları

Marx ve Engels'le birlikte dünya sosyalist hareketinin kılavuzu ve esin kaynağı olmakta devam ediyor.

sosyalist ülkelerde
kooperatifçilik üzerine

r.karalar - z.üskül

syulemezov - minkov - boçar

biarzanek - nikl - kowalak

**BAĞIMSIZLIK
DEMOKRASİ
SOSYALİZM
İÇİN**

GÖREV

SOSYALİZM BAYRAĞINI MECLİSE DİKELİM

Bağımsızlık, demokrasi, sosyalizm mücadelesinde bir haftalık gazete daha yayın hayatına atıldı. "Bağımsızlık, Demokrasi, Sosyalizm için GÖREV" in ilk sayıyı geçtiğimiz hafta içinde çıktı. İlk sayı 100.000 adet basılan GÖREV işçi sınıfının ve emekçi köylülerin bağımsızlık, demokrasi, sosyalizm mücadelesinde

arayacakları, başvuracakları bir haberyorum gazetesi olarak amaçlandı.

GÖREV'in sahipliği ve yazı işleri müdürlüğünü, gazeteci Varlık Özmenek yapıyor. GÖREV'in ilk sayısında, Türkiye İşçi Partisi Genel Başkanı Behice Boran'ın bir mesajı ile birlikte TIP Genel Sekreteri Nihat Sargin'in

"Gün Hesap Sorma Günüdür" başlıklı yazısı yer alıyor.

Nihat Sargin'in yazısını YÜRÜYÜŞ okurları için aynen aktarıyoruz.

YÜRÜYÜŞ, bağımsızlık, demokrasi, sosyalizm için GÖREV'e yayın hayatında başarılar diler.

Gün, hesap sorma günüdür

MC'nin mimarı ve AP'nin lideri başbakan Demirel önümüzdeki seçimler için "hesaplaşma" deyimini kullanmış. Kimin kimle hesaplaşacağı konusunda ileri sürdükleri bir yana deyim yerindedir, doğrudur. Hesaplar adamakıllı birikti. Hesaplaşacağız, hepsinin bir hesabını soracağız.

Hergün gencecik çocuklarımızın kurşunlanmasının, bir türlü bulunamayan katillerinin hesabını soracağız. Katilleri yakalanmadıkça mezarlar açık kalacak aziz ölümlerimizin hesabını soracağız.

Devlet malı deniz, yemiye domuz diyenlerden, bunu kendilerinin amentüsü haline getirenlerden, yeğen kardeş kollayıcılarından, santayı mobilya diye yuttunmak isteyenlerden, çimento yolsuzluğunu ortaya attı diye dönüp dolaşıp ortaya atanları ifade üstüne ifade venneye zorlayanlardan, uçak skandalcilerinden, bunu örtbas etmeye niyetlenenlerden hesap soracağız.

Trilyonlara dilimizi alıştıralım deyip kalpazan gibi dunnadan para basanlardan, cebimizdeki üç beş kuruşumuza, ailemizin nafakasına göz dikenlerden, gerçek ücretlerimizi düşürmeye kalkışanlardan hesap soracağız.

Hergün artan hayat pahalılığının, artan geçim sıkıntımızın, yok pahasına giden ürünümüzün, araçların tefecilerin elinde kalışımızın hesabını soracağız.

Birkaç kişiye götönelik tapu verip toprak reformu yaptık diyenlerden, konut meselesini hallediyoruz diye övünenlerden, ağarlarda kalan toprağımızın, yakıtınlan gecekondumuzun hesabını soracağız.

İrkçi söven bakırlarla karakollara çekilen, dövülen, horlanan, yerlerinden yurtlarından edilen yurttaşlarımızın hesabını soracağız.

Gözü doymamışlıkla çarçur edilen milli servetimizin, dışarıya akan milyonları hesabını soracağız.

Mahkeme kararlarını hiçe sayanlardan, devlet dairelerini faşistlerle dolduranlardan, komando denilen gözü dönmüş katiller çetesi besleyicilerinden, hesap soracağız, sürgünlerin kıyımlarını, ekmeikle oynanmaların hesabını soracağız.

İki paralık edilen milli itibarımızın, üyeler, ikili anlaşmaların, NATO'lann, CENTO'lann, Enerji ajanslarının hesabını soracağız; uğrunda bunca kan dökülecek elde ettiğimiz ulusal bağımsızlığımızın hesabını soracağız.

12 Mart şakşakçılarından, boynunakadar suya gömülmüş işkence görünenler, elektrikle tutulanlara, zincire vurulanlara, sorgusuz sualsiz zindanlara tıkan günahsızların hesabını soracağız, hem üstüne

sünger çekmeden soracağız. Bütün bunların baş sorumlularını, işkencecibaşlılarını listelerinin baş köşelerine oturtanlardan hesap soracağız.

Bütün MC'cilerden, yandaş ve omuzdaşlarından birer hesap soracağız. Köyümüze, işyerimize geldiklerinde, kalve toplantılarında, miting alanlarında halâ ne yüzle karşıma çıkabildiklerinin hesabını soracağız, asıl hesabımızı seçim günü oylanmızla soracağız.

Ama hesap sormadan hesapsormaya fark var. Daha geçen gün Türkiye Büyük Millet Meclisinde tam hesap sormanın, sultanın, rüşvetin hesabının sorulmasını sırasıydı. Bütün muhalefet, hatta iktidar ortağı MSP bile o gün Mecliste tam kadro olarak hazır bulunacaklarını, Demirel den hesap soracaklarını tantana ile ilan etmişlerdi. Sonra ne oldu, kendi adaylık tertilerine düştüklerinden Meclisin semtine bile uğramadılar, çoğunluk sağlanamadı bir türlü. Ama biz, maaşlarımızın arttımının bir yolunu, kolayım bulunca nasıl iktidar muhalefet demeden el ve gönlü birliğiyle bir çırpıda istenen çoğunluğu sağlayıp karar alıverdiklerini ibretle izlemiştik, daha unutmadık. Ne ana muhalefetin CHP'nin, ne de yavru muhalefetin vaktiyle 15 Türkiye İşçi Partili milletvekili için yaptığını yapamadığında herkes birleşik.

Bugün hesap sorarken bunları da gözden uzak tutmayacağız elbet. Türkiye İşçi Partisi'nin seçime katılmasıyla işçi ve emekçi sınıflarımızın, hesap sorulacak her konuda yanından yöresinden bile olsa hiçbirine bulamamış, elleri tertemiz, üstelik hesap sorulacakların gadrine, hismana uğramış yıllarca yok yere içerde kalmış kendi has evlatları eliyle doğrudan hesap sormaktadır.

Evet, hesap soracağız. İğneden ipliğe bir bir hesap soracağız. Uzun yıllar zoraki aradan sonra işçi sınıfının bilimsel sosyalist partisi Türkiye İşçi Partisi'nin seçime katılmasıyla 1977 Haziran genel seçimleri son ve kesin hesaplaşmaya doğru bir ilk adım olacaktır.

Kendi elçilerimizle mühürleyip Türkiye İşçi Partisi'ne vereceğimiz oylanmızla, bu oylan şartlarında bir Osmanlı tokadı gibi şaklatarak hesap soracağız. Gün, hesap günüdür. Görevimiz hesap sormaktır.

Elinizde tuttuğunuz "Görev", bu görevinizde sizlere yardımcı olmak, sorulacak hesapları açıklamak, hesap sormanızı kolaylaştırmak üzere çıkıyor. Kutlu olsun!

Nihat SARGIN

YÜRÜYÜŞ

HAFTALIK SİYASİ HABER VE YORUM DERGİSİ

Sahibi:

Nihat SARGIN

Genel Yayın Yönetmeni:

Osman SAKALSIZ

Yazı İşleri Müdürü:

Metin ÇULHAOĞLU

Teknik Sekreter:

Bülent ARTAMLI

YONETİM:

Konur Sok. 15/8 Kızılay

ANKARA Tel: 174581

İSTANBUL BÜROSU:

Piyarlı Cad. 21/1 Çemberlitaş

İSTANBUL Tel: 263567

ABONE KOSULLARI:

Yıllık: 200 TL

6 Aylık: 100 TL

POSTA CEKİ: YÜRÜYÜŞ Dergisi 100234

İLAN KOŞULLARI:

Arka Kapak (Renkli) : 15 000 TL

Arka Kapak (Siyah-Beyaz) : 12 000 TL

İç sayfalarda sütun santim : 4 TL

Yayın İlanları % 50 İndirimiildir.

BASKI: Oatly News Web-Ofset Tesisi

KAPAK: ÇAĞDAŞ GRAFİK